Ն° 782

1880 ՓԵՏՐՎԱՐ 6 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ

ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ՖԻԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուլյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք	200 ղր.
Ալթը այլըգ	100 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա լիլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք	230 ղր.
Ալթը այլըգ	120 »
Իւչ այլըգ	60 »

Մէճմուլյէ 1 պրուշ

ԹԵՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԷ ՓՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղր.

4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԽԻՐԱՃ, Պանգա, Շիրքէթ վէ սաիրէ սաառաֆլրյէ այիտ 2 վէ 3ի ճիւ սահիֆէլէրէ 6 ղր. 4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 4

Ձիյաատ միւտտէթ իչիւն իլաճաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտը ճափիյա տայիր պէճնապէր մէճմաճէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ։

Մէճմուլյէ 1 պրուշ

Խուսուսաթը պօլիթիգա վէ մաթպուսայէ տաիր, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսքի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր։ —Ղազէթաները ումուրու խարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը կիպի, քեաֆֆէյի մէքթուպլար տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 6 ՓՆՏՐՎԱՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Բօն Թելէկրաֆլարըն վէրտիքլէրի հավատիսին իչինտէ էն զիյատէ էհէմմիյէթ վէրիլէճէք խապէր՝ Ինկիլթէրա բարլամէնթօսընըն չիմտի հալի իլէ յուլիս այընտա էէնիտէն աչըլը իհթիմալի տիր։

Հէր նէ գատար բարլամէնթօնըն պու սէնէ հիւքիւմէթէ գարշը օլան իթիրազաթը բէք զայիֆ օլուպ, չիմտիքի հէյէթը վիւքէլա օ գատար չիտտէթլի իթիրազաթա ուղրամամագտա իսէտէ, Ինկիլթէրրանըն պու արալըգ բօլիթիգասը բէք միւշքիւլ վէ միւթէրէտտիտ պիր հալտէ օլուպ, գապինէթօ րէճալը՛նէ բօլիթիգա թութաճագլարընը քէնտիլէրի տախի պիլմէտիքլէրինտէն, բարլամէնթօնըն իթիրազաթը նէ գատար հաֆիֆ օլսա, եինէ թէլաշլարընը մուճիպ օլմագ թապիիտիր։

Եինէ պու Թէլէկրաֆըն րիվայէթինէ կէօրէ, Լօրտ Կրանվիլ գապինէթօտան բէք միւհիմ պիր չէյ սօրմագ նիյէթինտէ իմիշ։ 1856 թարիխինտէ տէվլէթը Օսմանիյէնին թէմամիյէթը միւլքիյէսինի միւհաֆազա իթմէք խուսուսունտա Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա վէ Աւստրիա պէյնինտէ ագտ խուսուսի օլան աhտնամէնին հիւքմիւ հալա պագի օլուպ օլմատըղընը սօրաճագ իմիշ։

Բէք սատէ վէ աչըգ կէօրիւնմէքտէ օլան պու սուալին ճէվապը բէք միւշքիւլ տիր։ Լօրտ Պիգընսֆիլտ գապինէթօսունուն պու սուալէ ճէվապ վէրմէք իչին, բէք չօգ տիւշիւնմէսէ միւհթաճ օլտուղու շիւպհէսիզ տիր։

***

Լօնտրա տիբլօմաթլարը՝ Աֆղանիսթանըն պազը թարաֆլարընը պաշգալարընա հէտիյէ իտէրէք, պազը թարաֆլարընը քէնտիլէրի իչին սագլայարագ թագսիմ իթմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, Աֆղանլըլար Ինկիլիզլէրին էլինտէ պուլունան էյալէթի տախի էլինտէն զապթ իթմէք թէշէպպիւսաթընտա պուլունմագտա տըրլար։

Էն զարիպի շուրասը քի, Ինկիլիզլէր Հէրաթը եօթէքինէ պէրիքինէ պաղըշլամագտա օլտուգլարը հալտէ, Հէրաթ հաքիմի Էյուպ խան Քեապիլի Ինկիլիզլէրին էլինտէն գուրթարմայա կիթմէքտէ տիր։

Շիմտիյէ գատար Էյուպ խանըն մէսլէքի Մուհամմէտ Ճանըն մէսլէքինէ մուխալիֆ կէօրիւնմէքտէ, վէ իքիսի պէյնինտէ իթթիֆագըն հուսուլի մուհալ ֆարզ օլունմագտա իքէն, եու տէֆա Լահօրտան չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆ՝ Էյուպ խանըն Մուհամմէտ Ճան իլէ պիրլէշէրէք Քեապիլին Ինկիլիզլէրինէ խուրուճ իտէճէյին վէ Հէրաթտան չըգտըղընը խապէր վիրիյօր։

Պու խապէր էյպէթտէ Ինկիլիզլէրճէ մուճիպի թէլէշ օլույօր. չիւնքի քէնտիլէրի պուլունան էվվէլ Էյուպ խանըն՝ Ինկիլիզլէրին հիսապընա օլարագ Բուխարա գարշը տուրաճաղընը նէշր իթմիշլէր իտի։

***

Մարգի տը Սալիզպիւրինին Նուպան հուսուսուտա մէսէլէսինին հալլի իչին, պիր միւխթէլիթ գօմիսիօնուն ագտ վէ իրսալ օլունմասընը թէքլիֆ իտէճէյի խապէր վէրիլմիշ իսէ տէ, պու խապէր եալընըզ կազէթալարճա մուճիպի գիլ ու գալ օլուպ, հալա պիր էսէրի կէօրիւնմէմէքտէ տիր։

Գիւմիւլճինէ քի պունուն թէէխիւրինէ Մարգի տը Սալիզպիւրինին պու տէֆա էէնիտէն իւզըլիւք իթմէսի տէ րիվայէթ օլունան գէյֆիսիզլիյի մի սէպէպ օլույօր, եօգսա տահա տէվլէթլէրճէ քէյֆիյէթ թէմամը իլէ գարարլաշտըրըլամամըշ մը տըր։

Զաննըմըզա կէօրէ, չիմտիյէ գատար Պապը Ալիյէ պու պապտէ հիչ պիր թէպլիղաթը րէսմիյէ իճրա օլունմամըշ տըր։

***

Գարատաղա հուսինա վէ Բլավա էհլինէ տիւկէր պիր թարաֆըն վէրիլմէսի մէսէլէսի միւզաքէրէ ալթընտա օլուպ, պու էհլին թայինի իչին Պապը Ալի իլէ Չարպիյէ Նէզարէթի պէյնինտէ միւզաքէրաթ ճէրէյան իթմէքտէտիր։ Ինթիմալէ՝ կէօրէ Գուրանիա վէ Գօչինահիյէլէրինին վէրիլմէսինէ գարար վէրիլէճէք տիր, վէ Գարատաղ բրէնսինին մաթլուպու տախի Պապը Ալինին նիյէթինտէն բէք պայիտ պուլունմատըղընտան, պու մէսէլէնին սուհուլէթլէ հալլինէ մուվաֆագ օլունաճաղը մէմուլ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զամը հազրէթը Շէհրիյարի էվվէլքի կիւն Օսմանլը պանգասը միւտիրի ումումիսի Մ. Ֆօսթէրէ պիր իլթիֆաթնամէ իրսալ իտէրէք, մէմալիքի էճնէպիյէտէ միւգիմ սալթանաթը Սէնիյէ սէֆարէթլէրինին թէէտիյէի մաաշաթը մէսէլէսի, մէզքիւր պանգանըն մաթլուպունա մուխթապըգ սուրէթտէ հալլ օլունմասընա արզու իթտիկինի պէեան պույուրմուշ, վէ միւշքիւլաթը վագըայը տէֆ իթմէք իչին, տիւն ագշամ միւտիրի միւմայիլէյհի Մապէյնտէ քէնտիսի իլէ թաամ իթմէկէ տավէթ իթմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա բարլամէնթօսունուն քիւշատը միւնասէպէթիյլէ գրալիչանըն մէճլիսի մէզքիւրէ հէմ կիթմէյինտէ, վէ հէմ ավտէթինտէ, պիւյիւքտէ պուլունմագտա օլան սալթանաթը Սէնիյէ սէֆիրի Միւզիւրիւս բաշա հազրէթլէրի սուրէթը մախսուսատէ էհալի թարաֆընտան ալգըշլանմըշ տըր։

—Կուսինա վէ Բլավանըն միւպատէլէ մատտէսի Պապը Սէրասքէրիտէ միւզաքէրէ օլունուպ, Նէթիճէի միւզաքէրէ տախի բազար կիւնքի մէճլիսի վիւքէլատա թահթը թէզքիւրէ ալընտըղընը տիւնքի Նուսխէմիզտէ եազմըշ իտիք։ Մէճլիսի մէզքիւրտէ Գարատաղա վիրիլէճէք արազի գարարլաշտըրըլուպ, իթալիա պու մէսէլէտէ թէվասսուտ իթտիկի իչին, գարարը մէզքիւր Ցէրսատէթ իթալիա սէֆիրի գօնթ Գօրթիյէ թէպլիղ օլունմուշ տըր։

Գարատաղըն պու գարարա րազը օլաճաղը շիւպհէլի օլտուղը սէօյլէնիյօր։

—Մալիւմ օլտուղու վէճհիլէ Ըսթամպօլտա միւգիմ՝ Սըրպիստան սէֆիրի Մ. Գրիսթիչ Վիեննա սէֆարէթինէ թային օլունտուղունտան, վէսաիր իչին պու կիւն էարըն հուզուրու Շահանէյէ չըգարագ կէլէճէք հաֆթա մահալը մէմուրիյէթինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք տիր։ Սէֆիրի միւմայիլէյհին խալէֆի կէլինճէյէ գատար սէֆարէթխանէ պաշ թէրճէմանը միւլէթթիմիզտէն Մ. Թէրխան Գօմէնօս մասլահաթկիւզարլըգ իտէճէքտիր։

—Մուհաճիրինը Իսլամիյէ մէնֆաաթընա օլարագ Ինկիլիզ սէֆիրի սըր Լէյարտ հազրէթլէրինին թահթը րիյասէթինտէ վիւքիւլէ պուլունան թէշքիլ գօմիսիօնունուն պիր իճթիմայընտա, ազալարընտան Մ. Զարիֆի, Մ. Ֆէրնանտէզ, վէ Մ. Գորոնէօ էուզ էլլիշէր վէ Պանգը Օսմանի իքի էուզ վէ Մ. Գամարա էլլիմիշ պէշ լիրա իանէ իթմիշլէր, վէ պայօնուն Ֆրանսըզ թէաթրոսունտա վէրիլմէսինէ գարար վէրիլմիշլէր տիր։

—Իրան սէֆիրի Մօհսին խան հազրէթլէրի էարըն ագշամ պիր զիյաֆէթ իլէ կէճէսի տախի պիր պալօ վէրէճէք իմիշ։

—Ցէրսատէթ Ֆրանսա սէֆիրինտէն Ֆրանսա խարիճիյէ նազըրընա փէտր. 11 թարիխլիյէ էազըլան պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, իպգէսալօրունէ գայմագամը գամիլէ աղլ օլունմուշ տուր, վէ Լէօն Թիւրքի սէֆինէսի թայֆալարընըն [illegible] տախի մուհաքէմէ իտիլէճէքլէր տիր։

—Իթալիա սէֆարէթխանէսի պաշ թէրճէմանը Մ. Վիրնօնինին զէվճէսի Մատամ Էլիզապէթ Վէրնօնի էվվէլքի կիւն վէֆաթ իտիպ, տիւնքի կիւն Պէյօղլունտա ճէնազէ ալայը իճրա օլունմուշ տուր։

—Ալաֆրանկա փէտրօւարըն ալթընճը կիւնիւ իպգէնտէրիյէտէ Միւսլիման Հաճըլարը էուքլիւ պիր Ինկիլիզ վաբօրունտա պիր արպէտա զուհուր իտէրէք, մէզքիւր հաճըլար գաբթանը տարպ իթմիշ օլտուգլարընտան, աքէր էէթիշէրէք, հաճըլարը մուվագգաթէն պիր մավունայա էուքլէթմիշ տիր։

— Իսլահաթը ատլիյէ մէսէլէսի հէմ Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինտէ թօբլանան սէֆիրլէր, վէ հէմտէ պապ գաչ հաֆթատան պէրու Գօստաքի էֆէնտինին թահթը րիյասէթինտէ օլարագ Ատլիյէ Նէզարէթինտէ իճթիմա իտէն Օսմանլը գօմիսիօնու թարաֆլարընտան թէտգիգ իտիլմէքտէ օլուպ, սէֆիրլէր պու իքի թարաֆըն պիրլէշէրէք, մէսէլէի մէզքիւրէնին օ սուրէթլէ թէսվիյէ իտիլմէսինի Պապը Ալիյէ թէքլիֆ իթմիշլէր իսէ տէ, Պապը Ալի հէնուզ պու թէքլիֆէ ճէվապ վէրմէմիշ տէր։

— Թէտգիգ օլունմագ իւզրէ միւլքիյէ կէօտէն իսլահաթ բրօկրամը բէյտէրբէյ Պապը Ալիյէ կէլմէքտէ օլուպ, էագընտա թէճրիւպէ իչին վիլայէթտա պու բրօկրամլար մէվգիի իճրայէ գօնուլաճագմըշ։

— Վիլայէթտա մէքթէպը Սուլթանի կիպի պէշ մէքթէպին թէէսիսի միւթէսավվէր օլտուղու պունտան մուգատտէմ եազըլմըշ իտի։ Մարտ նիհայէթինտէն էվվէլ պու մէքթէպլէրին քիւշատը օլունմասը իչին Մէարիֆ Նէզարէթի թէտաբիրի լազըմէ իթթիխազ իթմիշ տիր։

— Տիւն ագշամ Ինկիլիզ սէֆիրի վիւքէլայէ պիր պէօյիւք զիյաֆէթ վէրմիշ, վէ պու զիյաֆէթտէ պաշ մապէյնճի իլէ մապէյն պաշ քեաթիպի վէ թէշրիֆաթճը Միւնիր պէյ հազըր պուլունմուշլար տըր։

— Բարիզտէն էազըլտըղընա կէօրէ, Ցէրսատէթ Ֆրանսա սէֆարէթ պաշ թէրճէմանը օլտուղու հալտէ մուախխարէն Բուլկէրի տէմիր եօլլարընըն մուամէլաթը րէսմիյէսի տիրէքթօրու օլան Մ. Բէժրէ պիր պէօյիւք պանքէր իլէ պիրլէշէրէք Ըսթամպօլա կէլմէք իւզրէ իտիկի խապէր իրթեսի կիւնիւ Բարիզտէն հարէքէթ իթմիշ օլմագլա, ճումա էրթէսինէ տօղրու պուրայա վասըլ օլաճագ տըր։

Ալընան մալիւմաթէ կէօրէ, միւմայիլէյհ Մ. Բէժրէ ումումէն Անատօլու տէմիր եօլլարը ինշաաթընը էասսէն գարարլաշտըրմագ, վէ խազինէյէ բէշին աքօրթ միլեօն ֆրանգ իգթիրազ վիրմէք իւզրէ միւզաքէրէ իտէճէք օլտուղուտան, էվվէլճէ պու իշ իլէ մէշղուլ օլան Մաճարը ժէնէրալ Գլապգա բէքթէտէ իմիշ տիր։

Խմոլ իզմիր տէմիր եօլունըն գամբէն Մ. Հանսօնա վէրիլմէսի տէ մէզքիւր թէշէպպիւսի ումումիյէ նէթիճէսի միւզաքէրաթընա միւթէվագգըֆ գալաճաղը զանն օլունմագտա տըր։

— Եօնանըն իքինճի գօմիսէրի Մ. Գրիվաս Աթինայա ճումա կիւնիւ կէրի կիտէճէքմիշ։

— Գարատաղ՝ Աւստրիա փաթրիգլարընա տէօրթ միլեօն ֆիշէնք բօմարլայարագ, պունուն նըսֆը կէչէն հաֆթա Գաթարօյա կէլմիշ տիր։

— Պօլ փրիսմթան ինթիխաբաթը թերաֆտարանը պու տէֆա էինէ զալէպէ իթմիշ օլտուգլարընտան, բրէնսին Թէրքի հիւքիւմէթ իտէճէյի չայիա էէնիտէն զուհուր իթմիշ տիր։

— Հէր կիւն ագշամ՝ [illegible] միւրէքքէպ պիր գարպթանտան մէճլիսի Թօբլանարագ Թէնսիգաթը աքէրիյէ վէ վէզաիֆի մէմուրին հագգընտա միւզաքէրէ իտիյօր իմիշ։

—Ցէրսատէթ Բուսիա սէֆիրի Մ. Նօվիգօֆ՝ իմբէրաթօրուն ճիւլուսու չէնլիկինտէն սօնրա Ըսթամպօլա կէլէճէքմիշ։

—Պապը Սէրասքէրիտէ պուլունան տիվանը հարպտան մաատա Մայէյնտէ տախի տիկէր պիր տիվանը հարպ թէշքիլ օլունուպ, պու մէճլիսէ՝ ումումթէֆթիշի աքէրի գօմիսիօնը րէիսի Հազգը բաշա հազրէթլէրի րէիս թային օլունմուշ տըր։

—Միւթէվէֆֆա Արզուման էֆէնտինին էէրինէ Այտընըն վիլայէթի միւստաշարի ումումիսի Միխալ էֆէնտի Օրաշթինճի մուվագգաթէն ատլիյէ միւֆէթթիշլիկինէ թային օլունմուշ տըր։

—Բարիզտէ Արապճա օլարագ նէշր օլունմագտա պուլունմըշ օլան կէյ Միւսըր Նամ կազէթանըն Մըսըրա տուխուլի Խըտիվիյէթը Մըսըրիյէ թարաֆընտան թահրիմ մէմնուիյէթ ալընմըշ տըր։

—Քէօթահեա ճիհէթինտէ սաախի գըթլըգ վէ վէֆիյաթ պաշլամըշ օլտուղը խապէր վէրիլիյօր։ Պունուն սէպէպի՝ էազըն չօգ չէքիրէ էաղմասըյլա, չիմտի տէ գար չօգ օլտուղունտան, տիշարըեա չըգըլամամասը իմիշ։

—Իսքիտիւտիկինէ կէօրէ, Պուլկար էէզտէրը, Պուլկար քիլիսէսինէ վէրիլէն ֆէրմանըն թէմատիւլա իճրասընը, վէ խուսուսիյլէ էհալիսի միւխթէլիթ օլուպ, իւչ պալըն իքիսի Պուլկար քիլիսէսի աէլահիյէթինտէ պուլունտուգ խըթէմէսինէ տաիր օլան օնունճու պէնտինին մէվգիի իճրայէ գօնմասընը Պապը Ալիտէն սուրէթլէ գաթ'իյէտէ թալէպ իտիյօր իմիշ։ Զանն օլունտուղունա կէօրէ, պու թալէպ իքի սէֆիր թարաֆընտան իլթիզամ օլունուեօր իմիշ։

—Ըսթամպօլ կազլարընըն էմիր թէօվիրի պիր գումբանիյայա հէվալէ օլունմասը միւթէսավվէր օլուպ, անճագ պու գումբանիա Գըզըլըրմագտա վէ էտիրնէի միւլքիյէթտէ տախի կազ էագաճագ վէ պունուն պէտէլինի տէվաիրի մէզքիւրէտէն ալաճագ տըր։

— Ֆիլէբէ֊բոլի կազէթասընըն ալտըղը մալիւմաթէ կէօրէ, Բէլուօնիցա գարիյէսինին Պուլկար բարասը՝ քիլիսէ պիր աֆօրօզ օգույարագ, հէր հանկը Պուլկար՝ Բումլարլա պիր կէօնա միւնասէպաթա պուլունուր իսէ, էպէտի աթէշտէ եանմագա հիւքմ օլունաճագ տըր տէյու վագ վէրմիշ տիր։ Պիր գաչ Պուլկար քիլիսէտէն չըգտըգլարընտա, բարազըն մէզքիւր նասիհաթընը անիտէ իճրա իթմէք իչին, պիր Բում գուն տուրաճըն տիւքքեանընա հիւճում իտէրէք ալթ իւսթ իթմիշլէր, վէ չըգըպ աէրագ ատ քէօտէն կիթմէսինի մէրգ ումումէ իլան իթմիշլէր տիր։ Լաքին Պուլկար արապաճըլարը տախի աֆօրօզտան գօրգարագ պիչարէ տուճճարըն արապալարընա գալըմ իթմէմիշ օլտուգլարընտան, մէրգում պիր եահուտի արապաճըյա 200 ղրշ. փահիշ իճարէթ վէրէրէք Ֆիլիպէյէ տար ճան աթմըշ տըր։

—Տիւնքի [illegible] պէյանընա կէօրէ, աքշամքի բօլիթիգ կազէթէնին էնճիւմէնլէրինտէն տօլայը Ֆրանսա խարիճիյէ նազըրը մէճլիսինէթ իսթիհսալ իթմիշ օլան պիրճիւմէ Ֆրանսըզ սէֆիրլէրինին չիմտիքի հալտէ մանսըպլարընտան մաազուլիյէթլէրի իթմիշ օլտուղընտան, տէվլէթը միւշարիլէյհանըն Ցէրսատէթ սէֆիրի Մ. Ֆուրնիէ տախի պուրատան հարէքէթինի թէէխիր իթմիշ տիր։

—Իզմիրտէ Ֆասօլա Նամ մահալլէտէ պէշ խըրսըզ պիր խանէ սահիպինին վէֆաթընտան իսթիֆատէ իտէրէք, կէճէ մէզքիւր խանէյէ կիրմիշ, վէ միւթէվէֆֆանըն պազը ուճուզտա աղլամագտա օլան գարըսընա վէ ագրապասընտան տիւկէր իքի քիշիյէ պուչագլարըլա թէհտիտ իտէրէք, էվին իչինտէ պուլտուգլարը պիւթիւն գիյմէթլի էշեայը ալըպ կէօթիւրմիւշլէր տիր։

—Տիւն ագշամ՝ Տիյարպէքիր մութասարրըֆլըղընտան մաթպաամըզա ատրէսլի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տուր։

Թէրճէմանը Էֆքեար մաթպաասընա.

«Պէյլէր վէ Սայիտ բաշալար՝ աշիրէթ միւֆէթթիշի Ֆէրիտ պէյ իլէ պէրապէր տիւն Սըզըրտէ կիթթիլէր։ Տիյարպէքիրտէքի թահրիգաթլարընըն նէթայիճի իլէ ֆիլիյաթը մէմուլ տուր։ Ֆէրիտ պէյին մէհարէթ հազգընտա օլան հիւսնի թէտպիրի վէ իճրաաթը չիւքրանիյէթլէ էմնիյէթը ումումիյէյի միւսթէլզիմ տիր։ Շիրվանիզատէ Խուլուսի էֆէնտինին ղայրէթի իլէ տէ մէարիֆ իչին խայըրլը թէշէպպիւսաթ վար տըր։»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էրզինճան մութասարրըֆլըղընտան ալտըղըմըզ մալիւմաթէ կէօրէ, չէհրը մէզքիւրտէ Լսարան Նութգլարընա տէվամ օլունուպ, բէք չօգ գալաբալըգ օլմագտա, վէ մահիր նաթըգլար էհալինին ֆէվալյութինէ մուվաֆըգ մէգալէլէր իրատ իթմէքտէ օլտուգլարը կիպի, Ալաշկէրտ Գէր. Հմայեակ վարտապէտ տախի էքսէրիա հազըր պուլունուպ, հազըրունա մէարիֆ իչին բէնտ ու նասիհաթտան կէրի տուրմամագտա տըր։

Մութասարրըֆ մումայիլէյհ՝ Էրզինճանըն Ներսէսեան կիճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպի շակիրտանընտան պիրի հազգընտա բէք սիթայիշլէ պահս իտէրէք, պունուն միւսթէթտապ միլլէթ վէ վաթանա բէք միւֆիտ պիր ազա օլաճաղընա իւմիտ պէեան իտէր։ Պու չօճուգ Մօլլա քէօյինտէն օլուպ, հէր նէ գատար հէնուզ 9 եաշընտա իմիշ իսէ տէ, բէք զէքի վէ տիւլպազ վէ աթէշլի պիր չօճուգ օլտուղունտան, մէքթէպը մէզքիւրէ գապուլ օլունմուշ, վէ թահսիլ իթմիրիլմէքտէ պուլունմուշ տըր։ Պու թըֆլը պինազիր՝ տահա պու չաղտա իքէն, Լսարանտա չէօյլէ տէմիշ տիր. «Ալլահ ինսանը սօյմագ, ֆիքիր ինսանը սօյար. պունտան մաատա էրմէնի տէ էրմէնիյի սօյար։ —Ինսան օլմագ իչին թէրպիյէ լազըմ տըր. էյէր ինսան օլմագ իսթէր իսէնիզ թէրպիյէ օլունուզ։ —Շիմտի միլլէթ պէնի պէսլէյիպ թէրպիյէ վէ թահսիլ իթթիրիյօր. պէն տէ պունտան պէօյլէ տայիմա վաթան ու միլլէթիմէ միննէթտար օլաճաղըմ։» Սամիուն կէօզ եաշլարը տէօքէրէք, պու մաասումըն մէգալէլէրի միւէսսիրէսինի ալգըշլամըշ տըր։

Կազէթամըզըն 777 նումէրօլու նիւսխասընտա մինտէրիճ «Էրզինճան Էրմէնիլէրի» սէրլէվհալը թահթը կազէթասընըն պէնտի՝ բէթէրապուրկ մութասարրըֆլըգընտան տէյու պիզէ պէրապէր սաիր կազէթալարտա տախի եազըլմըշ իսէ տէ, թահգիգիմիզէ կէօրէ, մէզքիւր պէնտ Ըսթամպօլ մութասարրըֆլըգընտան եազըլմըշ օլմայըպ թահսինէ թայըթ իթտիտար օլունուր։

Վէթ կազէթասը իլէ օլան տավամըզ հագգընտա, մէզքիւր կազէթատա աթիտէքի ֆըգրա կէօրիւլմիւշ տիր.

«Թէրճէմանը Էֆքեար Նամ կազէթանըն սահիպը իմթիյազը իլէ միւտիրի ալէյհինտէ մահքէմէի պիտայէթ միւտտայի ումումիսի թարաֆընտան իգամէ օլունան հուգուգը ումումիյէ տավասընըն թէէխիրը րույէթինտէն տօլայը էազըլմըշ օլտուղումուզ պազը միւթալաաթ իւզէրինէ, միւտտայի ումումի թարաֆընտան թէպլիղ օլունան մալիւմաթը րէսմիյէտէն տավայը մէզքիւրէյէ տայիր թանզիմ օլունան ֆէզլէքէի իսթինթագիյէ իլէ միւտտայի ումումինին իտտիանամէսի էվրագը սայիրէ իլէ պէրապէր տավանըն մէրճիի օլան տիվանը ճինայէթէ ինթիգալ իթմիշ օլտուղունտան, գաթ'ի կէօրիւնմէսի իչին միւտտայի ումումիյէ կէօնտէրիլմիշ, վէ օրաճա մուհաքէմէի լազըմէ իճրա օլունմագ իւզրէ քէյֆիյէթ տաիրէի իթհամիյէյէ թէտգիգ իտիլէճէք իսէ, պաշ միւտտայի ումումի մարիֆէթիյլէ միւճէտտէտէն թանզիմ լազըմ կէլէն իտտիանամէ թէսմիլ թանզիմ, վէլհասըլ ուսուլը մուհաքէմաթը ճէզայիյէնին քեաֆֆէի ահքեամը րէհինը ճէրեան պուլունմուշ օլտուղու անլաշըլմագլա, թաճիլը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընտը։»

ԻԼԱՆ

Պէյօղլունտա Թօփճը Պաշը ճատտէսինտէ գարագօլուն գարշըսընտա, քէօշէ պաշընտա Գաբուսու— Գօյու սօգաղընըն իչինտէ 2 նումէրօ իլէ մուրագգամ՝ քեարկիր խանէնին միւսթէճիրի թաշրայա կիտէճէք օլտուղունտան, թարիխտէն օն պէշ կիւնէ տէկին, սապահըն սաաթ 4 իւնտէն ագշամըն 10 ունա գատար էշեասընը զայէթ ուճուզ պէհա իլէ սաթաճագ, վէ պէհալէր էշեանըն իւզէրինտէ ֆիշի մագթուու եուզ ղրուշ լիրա հիսապըյլա իշարէթ օլունմուշ օլտուղունտան, թալիպ օլան միւշթէրիլէրէ իլանը քէյֆիյէթ իպթիտար գըլընտը։ 3—2

ԱՀՎԱԼԸ ՄԱԼԻՅԷ

Խայլը վագըթտան պէրու տէվլէթին ահվալը մալիյէսինտէն պահս օլունմամագտա տըր։

Պապը Ալի՝ պիր չօգ զէմանլար էօթէտէն պէրուտէն պիր իսթիգրազ ագտ իթմէյէ չալըշտըգտան սօնրա, խայըրլըղ իսթիգրազ ագտընա մուվաֆֆագ օլամատըղը իչին տէյին պէյքի իսթիգրաղըն մուվագգաթ սուրէթտէ միւզայիտէսի տէֆ իթմէքլէ պէրապէր, իլէրիտէ տէվլէթ հազգընտա բէք քիւլլի զարարը օլաճաղընը անլատըղը իչին իսթիգրաղ նիյէթինտէն վազ կէչմիշ տիր։

Իսթիգրազտան գաթը իւմիտ իթտիքտէն սօնրա, Պապը Ալի իլէ Մալիյէ Նէզարէթի՝ պազը ումուրը մալիյէնին ըսլահընա թէշէպպիւս իտէրէք, պիր չօգ վագըթ [illegible] կէօմրիւքլէրի պանքէրլէրին էլինտէն գուրթարարագ, տէվլէթէ էրէյի թէսհիլը մուամէլաթը միւճիպ օլաճագ պիր վարիտաթը մուգաննէնէյի թէէմին իթմիշ, վէ ումումի իսթիգրազաթըն ֆայիզինտէն պիրէր միգտար իթասընա գարար վիրմէքլէ, պիր տէրէճէյէ գատար իթիպարը մալիյի տախի արթըրմըշ տըր։

Հէր նէ գատար քի պու իքինճի գարար իսթիխտա պազը էճնէպիլէրճէ սուի թէէսիրի մուճիպ օլմուշ իսէ տէ, տէվլէթ խայրխահլարը օլուպ ինսաֆը տա էլտէն պըրագմայան էճնէպիլէր՝ տէվլէթին պու գարարընը թահսին իթմէքտէն պաշգա սէօյլէյէճէք սէօզ պուլամամըշլար տըր։

Պունտան մաատա սաալըֆ Մալիյէ Նազըրը՝ պիր թէտպիրը մալի օլմագ իւզրէ մաաշլարըն եւզտէ 10 թէնզիլինի թուշիւնմիւշ իսէ տէ, պու թէտպիր պիզիմ ահվալը մալիյէմիզի ըսլահ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, հէր վագըթ իւլուֆէ իւտէկիլմիշ օլտուղունտան, պունու քիմսէ թահսին իթմէմիշ տիր։

[illegible] իթտիքճէ, պունա իքի թէտպիր պուլունմուշ տըր քի, իքիսի պիրտէն իճրա օլունմատըգճա, ահվալը մալիյէնին վէճհը մաթլուպ իւզրէ ըսլահը միւմքին օլամազ։

Պու իքի թէտպիրին պիրի ֆազլա մէմուրիյէթլէրի վէ ֆազլա մաաշլարը քէսիպ լիւզումու տէրէճէսինտէ պըրագմագ, վէ տէվլէթին իշլէրինի միւմքին մէրթէպէտէ ազ ատէմ վէ ազ մասրաֆլա կէօրմէք իթմէք։

Իքինճիսի՝ տէվլէթէ էննի մաքիաթ պուլագ, սէրվէթը խազինէյի թէզյիտ իթմէք։

Խուսուսի իլէ պու իքինճի թէտպիր՝ տէվլէթը Օսմանիէնին սէլամէթինին միւթէվագգըֆ պուլունտուղու պիր շէյ տիր։ Պու թէտպիր իճրա օլունմագլա խալընըզ տէվլէթին խազինէսի միւսթէֆիտ օլմայըպ, սէրվէթ ումումիյէթ իւզրէ կէլիր, պիւթիւն մէմլէքէթին ումրանընը մուճիպ օլուր, վէ հալքը օլան սէրվէթ տէվլէթին խազինէսինէ տիւշմէքտէն էվվէլ պիւթիւն էհալիյի զէնկին վէ մէմլէքէթի մամուր իթմիշ օլուր։

Պու իսէ ումուրը Նաֆիանըն թէրագգըյսը իլէ, եօլլարըն, լիմանլարըն աչըլմասը իլէ, մաատէնլէրտէն. օրմանլարտան, հէր նէվ ըստըրաթտան իսթիֆատէ իթմէքլէ հասըլ օլապիլիր։

Պընաէն ալէյհ ահվալը մալիյէնին ըսլահը միւրատ օլունուր իսէ, Մալիյէ Նէզարէթինտէն զիյատէ Նաֆիա Նէզարէթինէ էհէմմիյէթ վիրիլմէք իգթիզա իտէր։

Մալիյէճէ խայըրլըճա պիր չէյ վար իսէ, օ տա մէմուրիյէթլէրին վէ մաաշլարըն պիր սուրէթլէ միւնասիպանէ թագսիմի իլէ, մէմուրիյէթլէրինին պիր թագըմընը «ճ սըրագմագ վէ պիր թայըֆէյէ իւզումունտան իքի իւչ տէրէճէ զիյատէ վիրմէք ուսուլինին էօնիւնիւ ալմագ, վէ իշին իգթիզա իթտիրտիյինտէն զիյատէ մէմուր գուլլանմագտան վազ կէչմէք մատտէսի տիր։

Իշթէ պիր թարաֆտան պու վէճհ իլէ տէվլէթին մէսարիֆի ազալըրգ իգթիզասը քէսիլմէքլէ պէրապէր, պիր թարաֆտան տա վարիտաթըն թէզիտի չարէլէրի թուշիւնիլիր իսէ, խազինէի տէվլէթին զարուրէթտէն գուրթուլապիլէճէյինտէ վէ պունուն խարիճինտէ հիչ պիր չարէ պուլունամայաճաղընտա չիւպհէ եօգ տուր։

Վարիտաթըն արթմասը իսէ՝ հալքի պիր թագըմ աղըր վէրկիլէր ալթընա սօգմագլա օլմագ։ Պու կիւն թէճրիւպէ վէ իսպաթ օլունմուշ տըր քի, պիր տէվլէթին վէրկիլէրի՝ նէ գատար չօգ օլուր իսէ, օ տէվլէթ օ գատար զիյատէ ֆագիր վէ միւզթարիպ օլուր, վէրկիլէրին չօգլուղու, սէրվէթը թապիյէնին էօնիւնիւ քէսիպ էհալինին ֆագըրընը մուճիպ օլուր. հալ պու քի էհալի ֆագիր օլտուղու հալտէ, խազինէնին զէնկին օլմասը մուհալ տըր։

Մէմալիքի Օսմանիյէ հէր էյերտէն զիյատէ միւնպիթ վէ մահսուտար տըր, անճագ պագըմսըզ տըր։

Հալ պու քի ֆէնն պու կիւն զիրաաթըն, ագաճ եէթիշտիրմէնին, օրման թէրպիյէ իթմէնին վէ սայիր հէր նէվ վասըթայի սէրվէթին եօլլարընը, մաքինալար իճատ գըլարագ հալքը իւտէֆէգլէրի իսթիֆատէյի օն գաթ տէրէճէսինէ չըգարըր։

Իշթէ տէվլէթի զարուրէթտէն գուրթարըպ, խազինէսինի զէնկին իտէճէք օլան պու իքի թէտպիրտէն հիչ պիրինէ թէշէպպիւս օլունտուղունու կէօրմէյօր իսէք տէ, պունտան տօլայը Պապը Ալիյէ գապահաթ պուլմագ տա գապահաթ տըր. չիւնքի հալա պօլիթիգա մէսէլէլէրի թէմամը իլէ հալ օլունմայըպ, Պապը Ալի օնլար [illegible] պուլուսատա գալ կիպի, պու թարիֆ իթտիյիմիզ թէտպիրլէրին իճրասընա տախի էօյլէ պիր գաչ կիւն վէ եա պիր գաչ այտա իճրա օլունապիլէճէք պիր չէյ օլմատըղը մալում տուր։

Անճագ պիրինճի թէտպիրին իճրասը օ գատար միւշքիւլ պիր չէյ օլմայըպ, ազ զէմանտա վէ ճուզի պիր հիմմէթլէ իճրա օլունապիլէճէքլէրինտէն, հէյէթը հազըրի վիւքէլանըն հէր վէճհ իլէ տէվլէթին ումուրունու թէօվիթէքի ղայրէթլէրինտէն մէմուլ իտէրիզ քի, գալան պիր գաչ պօլիթիգա մէսէլէսինտէն գուրթուլուր գուրթուլմազ, պու թէտպիրի իճրա իտէճէքլէր, վէ օնտան սօնրա էօթէքի թէտպիրէ կիրիշէճէքլէր տիր։

Շիմտիքի հալտէ խազինէ զարուրէթտէն գուրթուլմուշ տուր տինիլէմէզ իսէ տէ, պիր իքի այտան պէրու պիրէր միգտար մաաշ վէրմէքտէ օլտուղունտան, պիր տէրէճէյէ գատար զարուրէթը ումումիյէնին էօնիւ ալընմըշ տըր։

Պու տա պազըլարճա կէօմրիւք վարիտաթը տէվլէթին էլինէ կէչմէսինտէն օլտուղունտան, Պապը Ալինին պու պապտաքի թէտպիրի վէ պայթալը պանքէրլէրի իլէ օլան միւնասէպաթը մալիյէսի վիրտիյի սուրէթ հազինէյէ գամէն չայանը թահսին օլուպ, խօգարըրտա թարիֆ իթտիյիմիզ թէտպիրլէրին իճրասընա տախի իւմիտ էր վիրիյօր։

Պահսըմըզ ահվալը մալիյէ տայիր իքէն մէսքիւքիաթ հագգընտա տախի պիր իքի սէօզ սէօյլէմէքլիյիզ կէչէմէյիզ,

Գայմէ վէ պագըրըն օրթատան էօյլէ պիր սուրէթլէ գալգմասը բէք չօգ խայըրլը քիւլլի զարար վէ զիյանը մուճիպ օլսա իսէ տէ, ումում էհալիյի հէր կիւն պու աղըր էնվօրնտան տօլայը զիյանա ուղրամագտան տախի գուրթարըր։

Շիմտի մէսքիւքէաթտա պիր ինթիզամսըզլըգ վար իսէ, օ տա մէթալիք ագչէնին միւճտուտի, վէ լիրա իլէ մէճիտիյէ պէյնինտէքի ֆարգ տըր։

Մէթալիքին գալտաճաղը հէր վագըթ բիլվայէթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, կէչէն կիւն պունուն իրատէսի չըգարըլըրը տախի սուրէթը մէխսուսէտէ բիլվայէթ օլունմագտա իտի։

Էկէր մէթալիք տախի գալգար իսէ, վէ լիրա իլէ մէճիտիյէ պէյնինտէքի ֆարգըն տախի րէֆի չարէսի պուլունուր իսէ, օ վագըթ լիրա եւիզ գուրուշ գալաճագ սուրէթտէ ճուզի պիր պագըր ագչէ տախի չըգարըլմագլա, մէսքիւքէաթըն խօլայ գօլայըն էօնիւ ալընմըշ օլուր քի, պունուն տա ահվալը մալիյէյէ բէք չօգ մէթալի վար տըր։

Խուսուսի իլէ լիրա վէ մէճիտիյէլէր տախի ֆրանգ հիսապը ուսուլինէ գօնուլուր իսէ, մէսքիւքէաթճա բէք պէօյլէ պիր թէսհիլաթ օլաճաղընտա չիւպհէ եօգ տըր։

ՍՕՆ ՊՕՍԹԱ.

Էրմէնիսթան, Քիւրտիսթան վէ Գարպի Անատօլուտա գըթալըգլարընըն անալի գահթզէտէլէրինէ թէվզի օլունմագ իւզրէ Լօնտրատա թէշքիլ իտէն գօմիթէնին [illegible] Մուախխարէն [illegible] կէօրէ գօմիթէնին [illegible] ինկիլիզ գազէթալարընտա տախի նէշր օլունմուշ տըր. Լօնտրա գազէթասը փէտրվար 9 թարիխլի նիւսխասինտէ «Շարգ գըթլըղը» սէրլէվհասը ալթընտա աթիտէքի ֆըգրայը տէրճ իթմիշ տիր.

«Ճումա իրթէսի կիւնիւ Լօնտրա չէհրի էմինի լօրտ հազրէթլէրի Ցիարալէքիրտէն [illegible] թարաֆընտան աթիտէքի թէլկրաֆը ալտը. «Մուշ հավալիսինտէ վէ վան թարաֆլարընտա պէօյլէ գըթլըգ հիւքիւմ սիւրէյօր քէն օ թարաֆլարա սէյահաթ իճրա իտէճէյիմ. Էկէր սիզ գաթէն խանէ թօբլամըշ օլուպ նէզտինիզտէ ագճէ պուլունույօր իսէ, րէֆագաթըմըզա պուլունան ինկիլիզ գօնսօլօս վէքիլի միւլազըմ Ջէրմայտ իլէ պէրապէր օ ագճէյի անալի գահթզէտէյէ թէվզի իթմէքլիք խուսուսընտա մաէլ իֆթիխար տէվլէթ իթէրիմ.»

Այնի մէսէլէ հագգընտա Թայմզ կազէթասը, «Շէրգի Անատօլուտա վէ Քիւրտիսթանտա գըթլըգ» սէրլէվհասը ալթընտա 9 թարիխլի նիւսխասինտէ չու աթիտէքի տէրճ իտէյօր։

«Միւհտէրի էֆէնտի,

«Շարգ անալի գահթզէտէսինէ իանէ պիզ (ինկիլիզ միսիօնարլարը ճէմիյէթի) չիմտիյէ տէկին Անատօլուտա վէ Թիւրքիյա պիր գաչ գաֆիլէ մէպլաղ սէվգ իթտիք։ Հիւքիւմէթի Օսմանիյէ, գըթլըգ աֆէթինէ թուչար օլան էյալէթլէրէ նագլ օլունմագ իւզրէ պիր միգտար էրզագ իթա իթմիշ իսէ տէ, լէայիթ նագլիյէ տէ իթա իթմէտի։ Վանտա մուգիմ ինկիլիզ գօնսօլօս վէքիլի Մր. Քէյթըն պէյան իտէր քի, պին ալթը ինկիլիզ լիրասը մասրաֆլա, էրզագը մէզքիւրէյի քէնտիսի էյալէթը մէզքիւրէյէ նագլ իթտիրէպիլիր։ Իշ չիմտի պու պին լիրայը թէտարիք իթմէքտէ տիր։ Էկէր պու մէպլաղ տէրհալ էլէ կէչիրիլէճէք օլուր իսէ, անալի գահթզէտէ 5-6,000 ինկիլիզ լիրասը գըյմէթինտէ խանէ խուլ իչ կիպի պիր չէյ օլաճագ, վէ պինաէրինիզ իչէ ատէմլէր աճըլըգտան էօլմէք թէհլիքէսինտէն թախլիս օլունաճագ տըր։ Իչպու պին լիրալըգ մէպլաղը թէչքիլ իչին, խանէ թօբլայըպ տէրագապ Վան ինկիլիզ գօնսօլօս վէքիլինէ կէօնտէրմէք խըտմէթինի մաէլ իֆթիխար իֆա իտէճէյիմ։ Էյէր պու ագչէ անիտէ թօբլանըլապիլիր իսէ, գըթլըգ աֆէթինտէն հասըլ օլաճագ պէտպախթըգլարըն հէնուզ գըսմը քիւլլիսինին էօնիւ ալընապիլէճէք տիր։» (Իմզա)

Թիւրքիա Միսիօնարլարընա խանէ խաէն Շիրքէթին գօմիթէի մախսուսու թարաֆընտան
ԿԱՎԻՆ ԳԱՐԼԻԼ

—=—

Շէհրիմիզտէ միւճէսսէտէն նէշր օլունմագտա պուլունան Լէվանթ Հէրըլտ նամ ինկիլիզ ղազէթասը տախի պագըր իրթէսի կիւնքի նիւսխասինտէ, «Քիւչիւք Ասիանըն, Պայազիտ, Վան վէ Ալաշկէրտ կիպի քիւլլիյէթլի էրմէնի սաքին օլան պազը էյալէթլէրինտէ» հիւքիւմ իտէն գըթլըգ իչին ցէրաատէթ Էրմէնիլէրինին խանէ թօբլատըգլարընը խապէր վիրտիքտէն սօնրա, իլավէթէն տէր քի. —«Քիւչիւք Ասիանըն օլ գըթալարընտա մուգիմ ինկիլիզ գօնսօլօսլարը թարաֆընտան ցէրաատէթ ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինէ վարիտ օլուպ, Սըր Հէնրի Լէյարտ մարիֆէթիլէ ինկիլթէրրա խարիճիյէ նէզարէթինէ թէպլիղ օլունան մախամաթը թէլէկրաֆիյէ, մէզքիւր մահալլէր ահալիսինին հալը թէհլիքէլի մալըյլէնա տայիր մուգատէմա պուլունմուշ օլան խապէրլէրի քէամիլէն թաստիգ իթմէքտէ տիրլէր։»

Մէզքիւր կազէթանըն խապէրտան ալտըղը պիր մէքթուպտա տախի աթիտէքի ֆըգրա կէօրիւլմիշ տիր. — «Վանտան, Ցիալ գէքիրտէն, Մարտինէտէն վէ Պիթլիսէն էճէզիրէ (Միջագետք) [illegible] տօլայը օլան խապէրլէր, [illegible] պէյան իտիյօրլար։»

—=—

Վիէննատա թապ ու նէշր օլունան Բէճէ Նամ ղազէթա, Պէրլին գօնկրէսինտէ լօրտ Պիգընսֆիլտին Ռուս տիբլօմաթլարընա գարշը նէ՛ թարիգլէ պիր նօթա գազանմըշ օլտուղունը հիքեայէսինի խաէյօր։ Էրմէնիսթան թարաֆընտան Ռուսիա վէ Թիւրքիա հուտուտու թահտիտը միւզաքէրէսէ օլուպ, Ռուսիա մուրախխասը քօնթ Շուվալօֆ, պու մէսէլէ հագգընտա պիր րապօրթօ գըրաաթ իթմէքտէ իտի. Ֆագաթ լօրտ Պիգընսֆիլտ, Ռուս մուրախխասլարըն սէօզլէրինի գաթ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի էլինտէ պիր խարիթա պուլունմատըղընտան գօնթ Շուվալօֆըն րապօրթօսունա լազըմ կէլէն տիգգաթ իթմէքսիզին գայտը միւմքին օլամատը տըր։ Օտանըն իչինտէ իսէ անճագ պիր տանէ պէօյիւք խարիթա պուլունույօր, օ տա բրէնս Կօրչագօֆըն չանթասը իչինտէ իտի, վէ լօրտ Պիգընսֆիլտէ վիրիլտի։ Լօրտը միւշարիլէյհ խարիթայը էյիճէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա, Ռուսլարըն թէքլիֆ իթտիքլէրի խաթթը հուտուտա գարշը քէնտիսի (լօրտ Պիգընսֆիլտ) էտէնի պիր հուտուտ թէքլիֆ իթտի քի Էրմէնիսթան գըթասընըն մուհարէպէտէ ալտըղըմըզ Ռուսլարըն գալմըշ իթտիյի արազինին պիր գըսմըն Թիւրքիյայա իատէ մագտա իտի։ Պիր ուզուն միւպահասէ ճէրէյան իթմիշ, պունտա լօրտ Պիգընսֆիլտ Էրմէնիսթան խարիթասը հագգընտա ֆէվգէլատէ մալումաթ իբրազ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսինին թէքլիֆ իթտիյի խաթթը հուտուտ գապուլ օլունտու, վէ Ռուսլար խայլըճա մահճուպ [illegible] չիւնքի անլայամամըշլար իտի քի, լօրտ Պիգընսֆիլտ հէմ Թիւրքիա իչին բէք զիյատէ խայըրլը օլան վէ հէմ տէ Ռուս մուրախխասլարընըն խասըլը պիր իթիրազ իտէմէճէքլէր օլտուղլարը էօյլէ պիր հուտուտ խաթթընը պիրտէն պիրէ նասըլ պուլուպ տա թէքլիֆ վէ հէմտէ գապուլ իթտիրմիշ. ֆագաթ նիհայէթ Կօրչագօֆըն պու սըրը քէշֆ իթտի։ Քէնտիսինին Պիգընսֆիլտէ էօտիւնճ վիրտիյի խարիթա ուզէրինէ մուգատտէմա պիր հուտուտ խաթթը չէքէրէք, գօնթ Շուվալօֆըն պէյան իթտիյի խաթթը գապուլ օլունմագ իսէ Ռուսյանըն նէ տէրէճէյէ գատար միւսաատէ իտէպիլէճէք օլտուղունու պէյան իթմիշ իտի։ Լօրտ Պիգընսֆիլտ խարիթայը էլէ ալընճա բրէնս Կօրչագօֆըն չէքտիյի պու խաթթը կէօրմիւշ, վէ իչի ֆէհմ իթմիշ, օ խաթթը քէնտի թարաֆընտան թէքլիֆ իթէրէք Ռուսլար թարաֆըն իթիրազ իտէմէմիշլէր իտի։

([illegible]-Բէր-Լինէր-[illegible])

—=—

Ալէման ղազէթալարընըն խապէր վիրտիքլէրինէ կէօրէ, Մէց շէհրինին Ֆրանսըզ ահալիսի իլէ Բրուսիալը ահալիսի միյանընտա հալիա խուսումէթ վէ մուգարէնէթ (նագըրլըգ) բէք ճօգ օլամամըշ տըր։ Ախիրէն Մէց շէհրի էմանէթինէ, ֆագիրլէրէ խանէթէն պիր միւքէմմէլ պալօ վիրիլմիշ իսէ տէ, չէհրին Ֆրանսըզ ահալիսինտէն քիմսէ հազըր պուլունմամըշ տըր. ֆագաթ, քէնտիլէրի ֆուգարայէ իանէ տէ եիլ տիրլէր զանն օլունմասըն իչին, մուախխարէն Մէց Ֆրանսըզլարը քէնտի պէյնլէրինտէ այրըճա պիր պալօ վիրիպ, հասըլաթընը չէհրին էմանէթինէ թէսլիմ իթմիշ տիրլէր։

—=—

Ճէնովայի Ամէրիգատան վարիտ օլան սօն խապէրլէրէ նազարէն, Քիլիլէր ճէնովայի Բէրուտին [illegible] իսթիլա իթմիշ վէ պիւթիւն Բէրու [illegible] տիրլար։

—=—

Վիգթօրիա [illegible] Մարքի տը Լօրն Գանատա (Ամէրիգա) ինկիլիզ վալիսի թային օլունտուղու մալում տուր։ Միւշարիլէյհին զէվճէսի վէ գըրալիչէնին քէրիմէսի օլան բրէնսէս Լուիզ պիր գաչ մահ մուգատտէմ Լօնտրայա կէլիպ [illegible] վէ [illegible] եօրթուլարընը վալիտէսինին եանընտա կէչիրմիչ, վէ իքի հաֆթա մուգատտէմ Գանատայա աւտէթ իթէրքէն, եօլտա ֆէնա սուրէթտէ ֆուրթունայա չէքմիչ։

—=—

Ռուսիա Ցար-իւ-ֆիննունլարընըն (համալսարան) վէ սաիր մէքթէպլէրի ալիյէսինին չակիրտանը, իմզալարընը պէլլի իթմէքսիզին պիր պէյաննամէ նէչր իտէրէք, Ռուս հիւքիւմէթինին քէնտի ալէյհլէրինտէ իթթիխազ իթտիյի թէտապիրի ինզըպաթիյէ վէ մահսուսիյէթտէն տօլայը բրօթէսթօ իթմիշլէր, վէ հուրրիյէթ նամընա օլարագ սօնընա գատար Ռուս հիւքիւմէթի ալէյհինտէ մուհարէպէտէ տէվամ իտէճէքլէրինի սէօյլէմիշլէր։

—=—

Լոնտրատան փէտր. 8 թարիխլի Տէյլի Նէ-ըս չէհրինէ պիր թէլէկրաֆըն խապէր վիրտիյինէ կէօրէ, Գըպրըս ինկիլիզ վալիսի, ճէզիրէի մէզքիւրէտէ թապ օլունան վէ Թիւրք հիւքիւմէթի ալէյհինտէ նէշրիյաթտա պուլունմագտա օլան [illegible] նամ Թիւրքճէ ղազէթայը լաղվ իթմիշ տիր։ Պու ճէյի Պապը Ալի Սըր Լէյըրտտան իլթիմաս իթմիշ իտի։

—=—

Գըպրըս ճէզիրէսինտէ հայվանաթ խասթալըգլարընըն թէզայիտ իթտիյինի վէ հիւքիւմէթի մահալլիյէ թարաֆընտան պու իշ իչին միւֆէթթիշլէր թային օլունուպ քէօյլէրէ կէօնտէրիլտիկլէրինի, ինկիլիզ ղազէթալարը եազըյօրլար։

—=—

Ասիաթա ղուհուրա կէլէն գըթլըգ, Էրմէնիսթանըն Ռուսիա գըթասընըն պազը թարաֆլարընտա տախի սիրայէթ իթմիշ օլտուղունու, Ռուս ղազէթալարը խապէր վէրիյօրլար։ Լոնտրատէ, փէտր. 10 թարիխլի ինկիլիզ ղազէթալարընըն Ս. Բէթէրսպուրկտան ալտըղը նէշր իթտիքլէրի պիր թէլէկրաֆ, Նախիջևանտան կէօչ նամ Ռուս ղազէթասընա վիրիլէն մալումաթա իսթինատէն խապէր վէրիր քի, Ռուս հիւքիւմէթի Ջուղա ահալիսի գահթզէտէսինէ թէվզի իթմէք իչին Աճէմիսթանտան քիւլլիյէթլի միգտարտա (200,000 օգգա գատար) զախիրէ սաթըն ալմըշ ալը։ Շաթուրթալաքէզ ահալիսի տէհշէթմաք պիր հալտէ իմիշլէր. Ահալի գահթզէտէ պիր էրզագ գաֆիլէսինի վուրուտ զաթ իթմիշ։ Իրան հիւքիւմէթի խարիճէ զախիրէ իխրաճընը մէն իթմիշ տիր, (տիմէք քի վան վիլայէթինէ տախի կէօնտէրմէյէճէք) ֆագաթ Ռուսիա հագգընտա պիր միւսթէսնայիէթ իտէճէյի մէմուլ իմիչ։

ՄԻՔՍԵԱԹԻՊ

ՊՕՅԱՃԸ ՔԻՕՅ

Տէրճի զըմնընտա մաթպաամըզա կէլէն պիր մէքթուպ տըր.

Պօյաճը-Գիւղ 4/16 փետր. 1880

... Խմբագիր,

Վստահ Ձեր ազգասիրութեան, խնդրեմ որ հաճիք երկտողիս անկիւն մի շնորհել Ձեր ազգօգուտ լրագրոյն մէջ. կանխաւ մատուցանելով իմ խորին շնորհակալիքս։

Ամէն ազգայնոց յայտնի է թէ, Հայաստանի մեր Հայ եղբարքն [illegible] անգամ կեղեքող սոսկալի սովոյն ճիրաններէն ազատելու համար մասնախումբ մը կազմուած է մ. քանի մեծանուն և ազգասէր անձերէ, որք անդուլ կաշխատին ոչ միայն մեր սովատանջ հայրենակիցն ազատել սովոյն դառն հետեւութիւններէն, այլ և հեռացնել սովն Հայաստանի այն գաւառներէն, որք թէ և այսօր զերծ են՝ բայց շատ հաւանական է որ նոքա ևս սովատանջ լինին եթէ Հայ ժողովուրդն իւր օժանդակութիւնն զլանայ և այդ մեծ անձանց աշխատութիւնքն պակսին։

Մարդ չ'է կարող անտարբեր մնալ, երբ ոչ իբր Հայ այլ իբր մարդ խորհի թէ՝ քանի ցաւալի է սովն և յորմէ ծագում առած մահը։ Ուստի, հոս պէտք է ամէն անհատ ջանէ ինչ որ կրնայ ոչ իբր շնորհք այլ նուիրական պարտականութիւն։ Բայց պէտք է Դիոգինէսի լապտերով փնտռել այն անձերն, որք ճանչնան իրենց պարտականութիւնը և գործադրութեան կերպը։

Վերոյիշեալ մասնախումբը, սովելոց հանգանակութեան համար ամէն թաղ ճիւղեր հաստատած և յղած է նոցա ժապաւինեալ տետրներ։ Ցաւալի է տեսնել որ մասնախումբը որքան որ խնդրոյն կարեւորութիւնն զգալով անյապաղ արդիւնք կսպասէ թաղ. ճիւղերէն, այնքան անփոյթ և անհոգ կը կենայ անոնցմէ մին, այս փափուկ պարագայիս մէջ։ Եւ մինչդեռ մեր գիւղի թաղային ճիւղն անտարբերութեան լաբիւրինթոսին մէջ ինկած, առդին մի դպրոցական երիտասարդ Պ. Միհրան Գալփագճեան որ գիւղիս մէջ հաստատուած Ուսումնասիրաց ընկերութեան կողմանէ դպրոցին հոգաբարձու ընտրուած է, և որ իւր այս անձնուէր պաշտօնին մէջ մեծ ջանք [illegible] գիշեր ցորեկ կաշխատի Ազգ. մանկանց [illegible]

բակութեան մեծ գործին, այս անգամ եւս ազգասիրական եռանդէ շարժեալ դպրոցի աշակերտաց կզգացնէ թէ այս պահուս մեր Հայաստանի եղբարքն ի՞նչ աղիողորմ կացութիւն մի ունին, և թէ ազգային մանկտի՝ ինչպէս կրնայ օգնել նոցա։ Ցետոյ մի աղերսագիր պատրաստելով Մեծ. Փիլիպպոս Էֆ. Կէյկէլեանի ընկերակցութեամբ և վարժարանի մի քանի աշակերտներով կը դիմեն Բարձր. Բրէնս Հալիմ Բաշայի և Ահմէտ Ճէլալ Բաշայի ներկայելով խնդիրն տղայոց տխուր և ողբագին աղերսանօքը։ Որոց առաջինը տասը և երկրորդը հինգ Օսմանեան ոսկի նուիրած են։

Այս մասին իմ ուրախութիւնս յայտնելով հանդերձ, կը զարմանամ երբ կը տեսնեմ որ պաշտօնապէս իւր վրայ պատասխանատուութիւն առնող մարմինը ոչ միայն գիւղիս մէջ գտնուող օտարազգեաց չը դիմեր, այլ նաեւ գիւղացի Հայոցս ալ օժանդակութիւնը չը խնդրեր որոյ պարտքն է դիմել և խնդրել քանի որ պաշտօնն է։

Ուստի, պարտ անձին համարեցի երբ Հայ իմ խորին շնորհակալութիւնս հրապարակաւ յայտնել Պ. Միհրան Գալփագճեանի և նորա ընկերակցին, որք սոյն մեծ գործին կ'օգնեն։

Ցոյս մեծ ունիմ որ ինչպէս ուրիշ առիթներու մէջ, նոյնպէս ալ այս անգամ իրենց ազգօգուտ ձեռնարկութեանց յաջողին։

Որուն եմ ցանկացող
ԱԹՈՍ

ՏԻԱՐԴԷՔԻՐ

Տիարպէքիր մուխպիրիմիզտէն ունվար 11/25 Թարիխլըէ վարիտ օլան մէքթուպ տըր։

ԱԶԳ. ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

1.—Տիգրանակերտի խնդիրն և արդի ցաւալի վիճակն։ 2.—Տիգրանակերտցւոց կրօնափոխութեան զրոյցը։ 3.—Սրուանձտեանց։ 4.—Աղքատաց համար ցորենի հաւաքում։ 5.—Լրագրի մուրացկաններ։ 6.—Անձնուէր Ընթերցասիրաց ընկերութիւնը դըպրոցը վերստին կը բանայ։ 7.—Նոյնպէս Հայկազնեան ընկերութիւնն ալ ուսումնարան մը կը հաստատէ։

Խմբագրապետ,

1.—Ցեղւոյս ազգայնոց արդի ցաւալի և անկերպարան վիճակին լաւ տեղեակ էք անշուշտ, բայց հաւանական է թէ դուք և թէ ձեզի պէս շատ մը ազգասէր ազգայինք կը փափաքին գիտնալ մեր ներկայ վիճակն։ Եթէ մեր վիճակն այսպէս շարունակուի, թող ապահով ըլլան այն անձինքն որ ազգային մեծ ղեկն ձեռքերնին ունին, ի յապագայս մեծ պատասխանատուութեան տակ պիտի մնան։ Արդեօք Պատրիարքարանն տակաւին չը գիտցա՞ւ մեր խնդիրն ուսկից ծագում առնելն և ոյք էին գրգռողք և մեծնալով նոյն ծանօթ և ցաւալի դէպքէն յետոյ շարունակուած. և դեռ կ'ներուի՞ մեզ հարցունել թէ Տիգրանակերտի խնդիրն Արեւելեան խնդիր է չի լուծուի և կամ Գորդեան հանգո՞յցն է։ Շատ զարմանք կը կարդանք յազգային լրագիրս թէ մեր խնդիրն երեսփոխանական ընդհ. ժողովոյ մէջ խիստ իրարանցում պատճառած է եղեր։ Տէր ողորմեա, ինչչափ մեծ գործ, արդեօք կը ներուի՞ մեզ հարցունել Երեսփ. ժողովոյ Տեարց թէ պատիւ կը բերէ իրենց առաջնորդական կուսակցութեանց բաժնուիլ, դարերէ ի վեր հարըստահարեալ և քիչ շատ լուսաւորեալ կարծեցեալ չորս միլեոնի ներկայացուցչաց պատիւ կը բերէ այս ազգին մխիթարիչն և փրկիչն ըլլալու տեղ, օտարք ի՞նչ կ'ըսեն այս վիճակն տեսնելով. ճշմարիտ խօսելով մեր խելքը չը հասնիր, անշուշտ այն ալ գաւառացի ըլլալնիս է. եթէ կուզեն ազգին շահերն պաշտպանուին և չը զոհուին, ինչո՞ւ ներկայիս մէջ անտարբեր կը կենան և անցեալի մը սխալանօքն թէ մեր և թէ իրենց թանկագին ժամերն կանցունեն։ Այս տողերս որչափ որ խիստ են, ներողամիտ պիտի ըլլան երեսփոխան էֆէնտիք. արդեօք անգէ՞տ են որ այժմ Պէյգըր բաշան, Մաժօր Թրօթթըրն և այլք տեղս կը գտնուին պաշտօն ունենալով բարենորոգմանց վրայ խորհելու և գործելու, պէտք չէ՞ որ հոս ազգըն ալ ներկայացուցիչ ունենար և իւր ազգի շահերն և իրաւունքներն հանրապէս պաշտպաներ։ Եթէ այս հարցմանս առարկուի առարկուի թէ ի՞նչ ընէ Պատրիարքարանն, ժամանակին Պատրիարքարան որոշած էր Եդեսիոյ առաջնորդ Գեր. Մխիթարեան Սըրբազան և հեռագրեց որ ի Տիգրանակերտ գայ և առժամանակեայ առաջնորդական տեղապահութեան պաշտօնն վարէ. բայց ձեր կողմէն այսինքն Տիգրանակերտցւոց կողմէն այս որոշման դէմ բողոքած էք և արգելքներ հանած։ Մենք կը պատասխանենք թէ խիստ սխալ միտք մըն է. փոխանակ Պատրիարքարանն իւր որոշումներն ուղղակի հանրութեան իմացնելու, պաշտօնանկ և ամբաստանեալ առաջնորդի ձեռամբ կիմացնէ. արդեօք հանրութիւնն իրաւունք չունի՞ չը կուռոտի և չը բողոքէ այն որոշմանց դէմ. եթէ առաջնորդն յիրաւի անմեղ է և այլ այլ արգելքներ կան այժմ վերադարձին համար, պէտք էր Պատրիարքարանն [illegible] եղելութիւներն հանրութեան իմացնէր և խըրատէր թէեւ կող տեղապահին հընազանդին և իրենց իրաւունքէն ալ չը զրկուելու համար ապահովութիւն տար և ոչ թէ մեր շահերն ժամանակ անցունելով զոհէր։ Մխիթարեան Սրբազանին և կամ այլ բանիբուն առժամանակեայ եկեղեցականի մը խորհուրդըն յղացողք և Պատրիարքարանն զեկուցողք ալ միմիայն այն պատճառաւ հեռագրած չեն որ ազգային ներկայ շահերն չը զոհուին, և Պատրիարքարանի այս որոշմանց դէմ արգելք հանողներն ալ այն պատճառաւ թէ՛ Պատրիարքարանն և թէ Մխիթարեան Սրբազանի հեռագրած են վախնալով թէ չըլլայ որ անցեալ իրաւունքնին զոհուի և Փիլիպպոս Սրբազան չը վերադառնայ ի Տիգրանակերտ։

Խմբագիր, պէտք է որ գիտնաք տեղւոյս ժողովուրդն բոլորովին խռովեալ, շուարած և յուսահատ է. ով որ ըսէ իւրեան թէ ազգին համար այս շահաւէտ է և քու օգուտդ այսպէս կը պահանջէ, անմիջապէս նա կ'ընդունի. եթէ առաջարկողք ալ թշնամական դիտումներ ունենան. միմիայն ժողովրդեան յանցանքն այս տեղն է որ չի կրնար այս կէտն զատել։ Տիգրանակերտցիքս այնպիսի ժողովուրդ մը ենք որ յանուն ազգի և յառաջադիմութեան վերջին լումանիս և կաթիլ մի արիւննիս չենք խնայեր. մենք փորձով գիտենք. Տիգրանակերտցւոց համար ինչ կուզեն թող ըսեն, ըսածս անցեալով հաստատելու համար մի փոքր օրինակ մը տամ. ներկայ խռովութեանց ծագումէն մինչև հիմա որ 15 ամիս կընէ, 300 ոսկի ծախք ըրած են հեռագրի և բօշթայի եայլն, ամեն տարի Ծննդեանն կրօնասէր ժողովուրդն հազարաւոր անձինք եկեղեցի կը յաճախեն և սուրբ Հաղորդութիւն կառնեն. իսկ այս տարուց հրաշափառ Ծննդեանն եկեղեցին գըրեթէ թափուր և հաղորդք առնողք ալ քիչ էին. ազգի արդի վիճակին մէջ դարձեալ կը գըտնուին կարգ մը վասակներ անօրէն, անհաւատ և անաստուածներ, և ազգն քանդելու համար վարձեալ խռովարարներ, ժողովրդեան սրտերն պղտորել այլ և այլ խաբէական խօսքերով և տարաձայնութեամբ. չեմք գիտեր այսպիսիք մեր թշուառ ազգի ինչ տեղն կուզեն կածել. այսպիսեաց համար կը խնդրեմք Աստուածային բարկութիւնն հասնի և իւրեանց հատուցումն տայ, որպէս տուաւ Վասակայ և Մեհրուժանայ. քանզի ասոնք ալ պատույ և փառաց կը բաղձան. ուստի մեր այս սև տողերուն վրայ խոնարհաբար ընդհանուր ազգին և մանաւորապէս Տիգրանակերտցւոց սիրելի Բարձրաշնորհ Տէր Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հօր ուշադրութիւնն կը հրաւիրեմք որ ժամ յառաջ մեր խնդիրն կարգադրելու փոյթ ընէ, փրկէ և ազատէ անթիւ Հայեր օտարին նախապատրաստեալ ծուղակէն, որով Տիգրանակերտցիքս ալ յառաջադիմելով յաւիտեանս իւր անմահ և սիրելի անունն յիշատակենք։

2. — Բաւական ժամանակէ ի վեր է որ ազգային լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ՝ Տիգրանակերտցիքս իբրեւ թէ ուխտ ըրած եմք եղեր, եթէ Փիլիպպոս սրբազան չվերադառնայ, պիտի ղատուինք մեր մայրենի եկեղեցիէն. անխիղճք՝ մինչեւ իսկ համարձակեցան ըսելու թէ՝ ժողովրդեան մեծագոյն մասն ալ համամիտ են և շատերն ալ արդէն այլ օտար եկեղեցի դիմած են. այսպիսի խորհուրդ մը երբեք եղած չէ և բոլորովին սուտ է և շահախնդրական, և Տիգրանակերտցիքս փոքրոգի անձինք ըլլալ նկատելու համար յօրինուածք մըն է. մենք ալ քիչ շատ ազգի ներկայ վիճակին վրայ տեղեկութիւն ունինք, մենք ամենայն համարձակութեամբ կը յայտարարենք թէ՝ ոչ թէ ժողովրդեան մեծագոյն մասն՝ այլ կէսն իսկ չեն ղատուած և չեն ղատուիր մայրենի գրկէն։ Կարգ մը անձինք ալ ազգամնաս կէտն ի չգոյէ հրապարակին մէջ այնչափ մեծցուցին որ մինչեւ իսկ պարտաւորեցաւ Փիլիպպոս Սրբազանն իւր հովուական գրովն խրատել զմեզ որ այնպիսի ազգամնաս գաղափարներէն հեռու մնամք, և ազգային լրագրաց ոմանք ալ ըզմեզ խիստ յանդիմանեցին. բայց և սոյդ է որ համայն Տիգրանակերտցւոց հետ գաւառացի Հայերն ալ Փիլիպպոս Սրբազանի վերադարձին խիստ կը փափաքին և միշտ Պատրիարքարանն պիտի բողոքեն և խնդրեն որ իւր սիրելի առաջնորդն ընդ հուպ վերադառնայ։ Մենք գիտենք ինչ գաղտնի նպատակաւ յօրինուած, բայց յօրինողք սխալ ըսած են և աւելի ազգին վնասակար քան թէ օգտակար։

3. Ազգ. հրապարակին մէջ ժամանակէ մը ի վեր է շատ մը անվայել բաներ կարդացինք Գեր. Սըրուանձտեանց Գարեգին վարդապետին և Գօյաճեան էֆէնտիին դէմ, մինչեւ իսկ գրողք յառաջ գնացին զԳարեգին վարդապետն ազգադաւ, ընկերութեանց քայքայիչ, դպրոց քակող, եւայլն ամբաստանել։ Ազնիւ Տէր, մեր միտքն այն չէ որ զՍրուանձտեանցըն պաշտպանել կուզենք, քաւ լիցի. նա ինքզինքն կրնայ պաշտպանել, բայց բոլորովին ճշմարտութեանց դէմ ըլլալուն և հակառակութեանց արդիւնք, ուզեցինք մի քանի կէտերն հերքել։ Մենք չենք ըսել այս պատուիրակք իբրեւ մարդ սխալմունքներ չունեցան, բայց ոչ այնչափ որչափ որ կարծուեցան. ամբողջ ազգն գիտէ և կը ճանչէ զԳարեգին իւր թէուլթիւններովն և Հայր Սրուանձտեանց երբէք ազգին մէջ հերձուած սերմանող չէ և ոչ ալ ազգի յետադիմութիւնն ուզող և յառաջադիմութեանն նախանձող. կը գրպարտուի թէ տեղիս վարժարաններ գոցած է և ընկերութեանց քայքայման աշխատած. այս ալ սուտ է, երբէք պատուիրակք այսպիսի բան մը ըրած չունին. ընդհակառակն միշտ աշխատած են. բայց ըսուի թէ ի՞նչ էր հապա ձեր այսչափ խռովութեանց առարկան, եթէ պատուիրակք չէին ո՞յք էին. Ո՛չ, ոչ. պատուիրակք չէին, այլ կարգ մը անձինք որոնց դէմ ժողովուրդն ժամանակ առ ժամանակ միշտ բողոքած է. անոնք և անոնց նմաններն էին, անոնց կրից և շահուց զոհուեցան բազմաթիւ Հայոց շահերն, անոնց զոհուեցան մեր քրտնաջան Առաջնորդն և անոնց զոհուեցան Ազգային պատուիրակք. եթէ մամլոյս ազատութիւն ըլլար և բանութեանց ահը չըլլար, տեղւոյս խնդիրն իւր դոյնովն հրապարակ հանէինք, այն ատեն պիտի գիտցուէր բուն ժարչառիթն ինչ է. բայց մենք կը ցաւինք որ այժմ ազգին երկու կարեւոր եկեղեցական և աշխարհական մը այս և այն կուսակցութիւններէն անպատուեցան, թէ և իրենք ալ բոլորովին անմեղ չեն։ Այս կէտերն ընդհանրութեան վերաբերեալ ըլլալուն հրապարակաւ հերքելու մտադրեցի. իսկ այն կէտերն որ պատուիրակաց անձնականին կը վերաբերի մեր գրածներն երբէք անոր չի վերաբերիր թիւրիմացութիւն չըլլալու համար այս տեղս կրկին կրկնեցի։

4.—Կը յիշեն անշուշտ լրագրոյդ պատուական ընթերցողք թէ անցեալներն տեղւոյս աղքատաց համար ոմանց կողմէն յանձնաժողով մը կազմուելով ցորեն հաւաքել սկսած էին, աղքատաց ցորեն բաշխելու համար։ Այս յանձնաժողովս մի քանի աւուր մէջ 5,600 ոսկիի չափ արժողութեամբ ցորեն հաւաքեց և քանի օր ալ յառաջ սկսան աղքատաց բաժնելու։ Մենք այս յանձնաժողովոյ այս մարդասիրական գործին համար ըսելիք մը չունինք և այս մասին ալ զիրենք կը շնորհաւորենք որ այսպիսի մարդասիրական գործի մը ձեռնարկելով մեր աղքատներն ուրիշ ազգաց աղքատաց պէս անխնամ չը թողցին. բայց ըսելիքս ուրիշ կէտի մը վրայ է որ անշուշտ իրենք ալ իրաւունք պիտի տան։ Երբ իրե՛ք այսպիսի մի քանի աւուր մէջ կարողութիւն և ազդեցութիւն ունին այսչափ ոսակ հաւաքելու և ազգի մի հարիւրորդ մասին առժամանակեայ կերպիւ օգնել իւր նեղ վիճակին մէջ. եթէ յիրաւի ազգասէր են ինչո՞ւ չեն ձեռնարկեր ուսումնարանի մը բացման համար, թէ իրենց տըղայքն և թէ խեղճ աղքատաց տըղայքն դաստիարակուելով իրենց բոլորովին աղքատութենէն ազատին. որով ալ ազգին աւելի շահաւէտ ծառայութիւն մը ըրած կ'ըլլան, մանաւանդ իրենց տըղայքը գդում գլուխ, յիմար և մոլի չեն մեծնար, և իրենց մահուընէն յետոյ հարստութիւն չեն փճացներ. եթէ կը վախնան աղքատ տղայք դաստիարակելով յառաջդիմեն և ազատական գաղափարներ ունենալով իւրեանց յետադիմական և ազգամնաս գաղափարից խոչընդոտ ըլլան, թող ապահով ըլլան ինչպէս այժմ նոյնպէս ասկից յետոյ աւելի պիտի հալածուին այն աղքատ երիտասարդութիւնէն որ իրենք այնչափ կը զարհուրին. թող գիտնան որ մը չէ օր մը երիտասարդութիւնն պիտի յառաջադիմէ իրենց չը յուսացածէն աւելի և իրենք ալ 'ի բերան պիտի մնան, եթէ այժմէայ իրենց սխալ և յոռի գաղափարնին չը փոխեն։ Կը յուսամ որ այս տողերս անկեղծաբար, մանաւանդ իւրեանց շահուց համար գրուած ըլլալուն, ուշադրութեան կառնուն և կը բարեհաճին խոնարհել միաբանութեամբ գործելու արհեստաւոր պարկեշտ դասուն հետ գիտնալով հանդերձ որ իրենց փառքն և պատիւն ազգին մէջն է և ոչ այլուր փնտռեն և կամ կուրաբար այս և կամ անոր քաղաքականութեան կոյր գործիք ըլլան։ Այժմ այսչափ ըստ բանին Ցիսուսի. «Որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ»։

5.—Ազնիւ Տէր, ամեն բանի մուրացկանն տեսած էինք, բայց լրագրաց մուրացկաններն տեսած չէինք. այսպիսիք այնպիսի մուրացկաններ են որ գնչուներու կը նմանին անամօթ և աներես և

ԻՏԽԱԼԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Լ. Օ.
ՁԷԽԱՑԻՐ			
Պուղտայ սէրթ, Ազօֆ Լիպրա 57/60	քիլէ	34-38	100
» սէրթ Րումէլի Լիպրա 55/60	»	32-37	»
» եըմըշագ Թունա Լիպրա 56/59	»	31-35	»
» » Րումէլի Լիպրա 55/60	»	30-36	»
Մըսըր պուղտայը	»		»
» » Թունա	»	19-23	»
» » Բօթի, Օրտու	»	–	»
» » Րումէլի	»	20-23	»
Արփա Թունա	»	17-17.50	»
» Րումէլի	»	16.50-17	»
Եուլաֆ	»	13-14	»
Չավտար	»	20_22	»
ՏԱԳԻԳ			
Եէրլի ունու	չուվալը	124-128	»
Օտեսա ունու 1 ինճի ճինս	»	154-150	»
» » 2 ինճի ճինս	»	140-142	»
» » 3 վէ 4 ինճի ճինս	»	124-130	»
Գալաց 1 ինճի ճինս	»	135-	»
» 2 վէ 3 ինճի ճինս	»	115-125	»
ՕԴԳԱ ՄԱԼԸ			
Գահվէ Րիօ 1 ինճի ճինս	100 օգգասը	1200-1250	»
» 2 ինճի ճինս	»	1100-1150	»
» 3 ինճի ճինս	»	980-1050	»
Շէքէր Հօլանտա վէ Թրիէսթէ	գանթարը	205-210	103
» Ֆրանսըզ քէլէ,5 քիլօկ.	»	250-	100
» » քէլլէ 3 վէ 2.50	»	255-	»

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Լ. Օ.
Պէյնիր	օգգասը	-6.75	104
Չէվիզ Պէնկալա	»	120-150	100
» Մատրաս	»	65-70	»
Բէնպօլ Ամէրիգա	սանտըգ	37-38	»
Մօմ Սթարսաշէթ 8-9 քիլօկր.	»	54-60	»
» » 11-11.70 »	»	100-110	»
Քօլա Ինկիլիզ	»	175-	»
Չայ Գօնկօ	օգգա	18-24	105
» Փէգօ	»	40-100	»
Բէրէնճ Ճէնօվա	չուվալ	41-42 ֆր.	»
» Ինկիլիզ	»	154-160	100
Ռաքքըրօ	21-22 օգ.	100	»
Րօմ Ինկիլիզ	10-12 կալ.	100	»
» Թրիէսթէ	15-16 »	100	»
Սօյ եաղը Սիպէրիա	օգգա	11-11.25	105
Չէրվիշ եաղը	»	7-	»
Գօյրուգ եաղը Մոսգօֆ	»	7-	»
Տօն եաղը	»	6.	105
Խավեար սիյահ	»	38-42	120
» գըրմըզը տիլ	»	7-	105
» թարամա	»	3-3.50	110
ՄԱՏԷՆ			
Պագըր Ինկիլիզ	օգգա	12.50-13	100
Չինքօ	100 օգգասը	85-87 ֆր.	
Գալայ	գանթար	690-700	»
Գուրշուն	օգգա	3-3.25	104
Թէնէքէ	2 սանտըգ	250-260	100
Գուքէցա	50 շիլօկր.	74-75	»
Ճամ	սանտըգ	16-16.50ֆ.	
Չէլիք Թրիէսթէ	ֆըչըը	145-150	»
Տէմիր չրպուգ	գանթար	60-62	»
» եարմա	»	63-65	100
» տէյիրմի	»	85_90	»
» սաչ	»	100-	»
» միհլէք	»	103-105	»

ԻԽՐԱՃԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Օ. Լ.
Պամպուգ Մըսըր	օգգասը	4.50-5	100
» Անատօլու	»	8-9	»
Եափաղը Գասապ պաշը	»	9-9.50	»
» Անատօլու եըգմանըշ	»	8-8.50	»
Թիֆթիք Անատօլու	»	29-31	»
» Վան	»	19-21	»
Իփէք Աճէմ վէ Խօրասան	»	– ֆր.	»
Գօզա Պրուսա վէ սայիրէ	»	40-50	»
Տէրի քէչի	8-12 բարչա	100-	110
Պալամուտ Անատօլու	օգգա	16-17	110
Ճէհրի Գայսէրի, Էնգարէ	»	7-8	100
Քէնէվիր Անատօլու	»	3.50-4	»
» Թօխումու	»	1.50-2	»
Աֆիօն	»	240-255	»
» Չիքինթի	»	90-120	»
Քէթէն Թօխումու	քիլէ	27-28	»
Սուսամ	օգգա	3.25-3.50	»
Անիսօն Սագըզ վէ Չէշմէ	»	8-	»
» Անատօլու	»	6-6.50	»
Քիմիօն	»	6-7	»
Ֆասուլիա Թունա	100 օգգասը	140-170	»
» Թրապիզօն	» »	145-170	110
Զէյթին եաղը Միտիլլի, Այվալը	օգգասը	6.50-6.75	»
» » Կէմլէյիկ	»	6.75-7	»
» » Եունան	»	7-7.25	»
Սապուն Գանտիա	»	5.75	»
» Րէթիմօ	»	5.25	»
» Միտիլլի	»	4-4.50	140
Պատէմ իչի	»	14-15	100
Ֆընտըգ Թրապիզօն	գանթար	145-150	»
Ճէվիզ Անատօլու	օգգա	2-2.25	»
Ինճիր Իզմիր	գանթար	100-125	»
Գուրու իւզիւմ	»	120-	»
Պէյնիր գաշէր Թունա	օգգա	7.50-8	107
» » Օտէսա	»	6.50-7	»
Զէյթին Թրիլեա	»	3.50-4	»

իրենք ալ քիչ չատ կարողութեան տէր անձինք են: Այս տողերս որ չատ վաղուց կուզէի գրել, բայց միշտ անվայել կը սեպէի. երբ անցեալներն տեսայ լրագրոյդ երկու բաժանորդներն բաժանորդութիւնն ձգեցին և երբ պատճառն հարցուցի ըսին թէ մենք լրագրի սակ կուտանք մենք կարդալու համար, բնաւ չենք կարդար կարդ մը մուրացկանաց երեսէն. երբ որ կուգան լրագիր կուզեն կըսենք քովերնիս չէ, կըստիպեն զմեզ ուր է ըսէք երթանք առնունք. և երբ որ ըսենք չենք տար ծանր ակնարկութիւններ կընեն եայլն. միով բանիւ որոշեցինք ձգել քան թէ միշտ ասոր անոր պատասխան տալ: Այս տրտունջն ըրաւ Մ... լրագրոյ այլ բաժանորդ մը ըսելով որ թերթերուս հինելին իսկ ձեռքնիս չանցնիր կարդալու համար. ուստի մենք ալ պարտաւորեցանք այս անգամին այս կարճ ազդարարութեամբն ծանուցանել այն անամօթ մուրացկանաց, որք անգամ մը ալ չձանձրացնեն լրագրաց բաժանորդք և լրագրապետաց նիւթական յառաջադիմութեան արգելք չըլլան և եթէ իրենց այս ընթացքն շարունակեն և չըզգաստանան, մենք ալ ցաւօք կըսենք պիտի շարունակենք իւրեանց անուանց ցանկն հրատարակել 'ի լրագիրս: Կը յուսանք այս չափս հերիք է:

6.—Ցեղասէր Ընձնուէր ընթերցասիրաց ընկերութիւնն իւր դպրոցն կրկին բանալու յաջողեցաւ և աշակերտներ հաւաքելով դասատուութիւնքն շարունակուին: Մասին բաժան տեղեկութիւնք ուրիշ առթիւ գրել կը խոստանամ:

7.— Համազգային Հայկազեան ընկերութիւնն ալ Ներկայ յունվարէն սկսեալ տուն մը վարձելով իւր նոր ուսումնարանն բացաւ և իւր աւանդելիք ուսմանց ծրագիրն պաշտօնապէս հրատարակեց. եթէ կրնայ իւր ծրագիրն ամբողջ գործադրել և յարատևութեամբ շարունակել, ազգին մեծ ծառայութիւն մը ըրած պիտի ըլլայ: Կը մաղթենք որ վերոյիշեալ ընկերութեանց յաջողութիւն և միւս ընկերութեանց ալ բարի նախանձ գայ, և իրենց ստանձնած պաշտօնն ճանչելով իրենք ալ գործի սկսին:

Թերջիմանը Էֆքեար. — Տիարպեքիր մուխպիրիմիզտէն կելէն վէ առաջնորդ մէսէլէսինտէն պահիս պիր մէքթուպը Փէյլիք չամիլ օլան պաչտէքի մէքթուպտան մաատա, պիր մէքթուպ տա խուսուսի օլարագ մաթպաամըզա վարիտ օլմուշ, վէ պունտա իսէ Թէքմիլ մէսէլէի մէզքիւրէտէն պահս օլունուպ, չէհրը մէզքիւր վաղատի մուէլլիմէսինտէն տօլայը դապահաթ հէման քեաֆֆէթէն գեր. Սրբանձտեանցա աթֆ օլունմուշ, վէ կէդրօվարչութարաֆընտան պուպապաէ վէրիլէն գարարլարըա կէօնտէրիլէն թալիմաթըն աապէթ վէ Սահմանադրութիւն ահքեամընա մուղայիր օլտուղու կէօսթէրիլմիշ, վէ Գեր. Փիլիպպոս սրբազանըն ազլ ու թէպտիլի հաքգընտա խուսուսի պէեան օլունմուշ տըր:

Պիզ պու մէքթուպըն այնէն տէրճինտէն սարֆը նազար իտէրէք, չու միւթալէայը պէեան իտէրիզ.քի, պազը ղարազքեարլարըա փէսատճըլէրին էսէրը էնթրիգասը օլարագ պու գատար հավալանմըշ օլան վէ պունուն պէօյլէ օլտուղու տա օլ թարաֆտան մէվրուտ մուհարրէրաթը մուխթէլիֆէտէն անլաշըլան պու մէսէլէի միւթէէսսիֆէնին պիր ան էվվէլ թէսվիյէսի վէ Տիարպէքիր էհալիսինին չու ղայլէի վահիյէտէն թախլիսի լազըմ տըր, վէ պու պապտէ ճումաա կիւնիւ ինթիխապ իտէճէք օլան Երեսփ. Ընդ. Ժողովըն նազարը տիգգաթը խալիսանէ տաւէթ օլունուր:

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Իւչիւնճիւ օրտու ըէտիֆ լիվասը Ալայպէյլիսի պաշյավէր իւչիւնճիւ րիւթպէ Օսման,

Րումէլիի Շարգի վիլայէթի թահրիրաթը Թիւրքիյէ միւտիրի Քեաղիմ պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի Թէվճիհի իլէ, իւչիւնճիւ րիւթպէտէն պիր դըթա Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Լօնտրա 16 փետր.

Ինկիլթէրա պարլամէնթօսը տագըլաճաղը վէ կէլէճէք յուլիս աընտա ինթիխապաթը ումումիյէյէ միւպաշերէթ օլունաճաղը սէօյլէնմէքտէ տիր:

Լօնտրա 16 փետր.

Եագուպ խան (*) ալթը պին քիշի իլէ Հէրաթտան հարէքէթ էյլէմիշ տիր.

Մումաիլէյհ Մուհամմէտ Ճանա իլթիհագ իտէրէք Քեապիլ ուզէրինէ եւրիւյէճէք տիր:

(Հէրաթտա Եագուպ խան նամընտա պիր քիմսէ մալիւմ օլմատըղընտան, Քեապիլ ալէյհինտէ հարէքէթ իտէճէք օլան ատէմ Էյյուպ խան օլմագ կէրէք տիր:)

Լօնտրա 17 փետր.

Տէյլի Թէլէկրաֆ կազէթասընա Լահօրտան ալընան միւնտէրիճ թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տըր:

«Աֆղանիսթան' էէրլի րուէսասընտան խարէ օլունաճագ պիր չօգ սանճագլար Թագսիմ օլունաճագ տըր:

«Ինկիլթէրա ասքէրի' Քեապիլ տախիլի տախլիլ օլտուղու հալտէ, պիր չօգ մէվազիի միւհիմմէյի թահթը ղապթընտա թութաճագ տըր:»

Պուտուռմա 16 փետր.

Սիւէյտիշ գանալը գումբանեասը րէիսի վէ Պանամա գանալը միւթէահհիտի Մ. տը Լէսէփս Նիւ-Եօրգա միւթէվէճճիհէն Պանամատան հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

(Պօլսոյ Թէլէկրաֆ Ժողովածու)

Բարիզ 17 փետր.

Օսմանլը վէ Եունան հուտուտը ճէտիտէսինի թային իթմէք իճին մէմուր օլան Ֆէնիր ասքէրի գօմիսիօնըն միւզաքէրաթընա պիր սըֆաթը բօլիթիգիյէ վէրմէք, վէ մէզքիւր գօմիսիօնըն գարարլարը էքսէրիյէթը արա իլէ գապուլ էյլէմէք իւզրէ Ֆրանսա թարաֆընտան վուգու պուլան թէքլիֆէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի հէնիւզ ճէվապ վէրմէմիշ տիր.

Լօնտրա 17 փետր.

Մէճլիսի մէպուսանտա խարիճիյէ միւսթէշարը Մ. Պուրգ պիր սիւալէ ճէվապէն տէյօր քի, Ֆաս Եահուտիլէրի ալէյհինտէ պու տէֆա վուգու պուլան թաարրուզ միւնասէպէթիյլէ մահալը մէզքիւր Ինկիլիզ գօնսօլօսունուն Ֆաս իմբէրաթօրունա վուգու պուլան թէվսիյաթը գապինէթօ թարաֆընտան թագտիր օլունմուշ տուր: Միւսթէշարը մումաիլէյհ իլավէթէն պէեան իտիյօր քի, էքսէրի տէվլէթլէր՝ Ֆաս (Մարօգ) մէմալիքինին թէպաասի ղայրը միւսլիմէսինի հիմայէ իթմէք մէսէլէսինի թէտգիգ իթմէքտէ տիրլէր:

Լօրտլար մէճլիսինտէ գօնթ տը Պիգընսֆիլտ լօրտ Կրանվիլէ ճէվապէն պէեան իտիյօր քի, Թիւրքիանըն Թէմամիյէթինի Թէէմին իտէն 1856 ահտնամէսինին մէրիյէթտէն Թաթիլ իտիլմիշ օլտուղը սէօյլէյէմէզ. լաքին պու ահտնամէյի իմզա իտէն տիկէր տէվլէթլէր՝ Ինկիլթէրատան պունուն իճրասընը թալէպ իտէրլէր իսէ, Ինկիլիզ գապինէթօսը Թիւրքիատա վուգու պուլան Թէպտիլաթըլա ահվալը հազըրէյի

նազարը տիգգաթա ալաճագ տըր:

Լօրտ Սթրաթէտէն վէ լօրտ Սիմփըլէյ՝ իճրա օլունմայան պիր ահտնամէյի հըֆզ իթմէք մուխալիֆ օլտուղունու ճէվապէն պէեան իտիյօրլար:

ԹԱՍՀԻՀ

Գալաթա քիլիսէսինին միւճէտտէտէն ինթիխապ օլունան Թաղականութեան ազասընըն էսամիսինի կէչէն կիւն տէրճ իթտիկիմիզտէ, ղէվաթը մումաիլէյհիւմտէն պիրինին իսմինի Զըրաքեան կարապետ եաղաճագ եէրտէ, Զըրաճեան կարապետ եազմըշ օլտուղումուզտան, Թասհիհինէ իպթիտար իտէրիզ.

ԻԼԱՆԱԹ

Շէհր էմանէթինտէն իլան

Շէհր էմանէթինէ այիտ բուսումը մալիւմէտէն իսթիհսար մէյտանը արգըսը վէ նալ վէ նուհաս տամղա բուսումը չէհրը չուպաթըն տօգուզունճու ճումա իրթէսի, վէ չարշամպա միւճէվհէրաթ վէ ումում պազար մահալլէրի վէ քիրէճ բուսումունուն տախի չէհրը մէզքիւրուն օն պիրինճի պազար իրթէսի, վէ Էմին էօնիւ մէյտանը վէ Սիրքէճի—իսքէլէսի արգըսը վէ ումում սուլար բուսումունուն տա օն իքինճի սալը, վէ ղէպհիյէ բուսումունուն տա իւչիւնճիւ չարշէնպիհ, վէ մէվազիի մալիւմէտէքի իսքէլէլէր խամթալ բուսումունուն տախի օն տէօրտիւնճիւ բէնճշէնպիհ կիւնլէրինտէ 96 սէնէսինէ մահսուպէն իհալէ օլունմագ իւզրէ միւզայէտէլէրի իճրա օլունաճաղընտան, պունլարա թալիպ օլանլարըն թաարին օլունան կիւնլէրտէ էնճիւմէնը էմանէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

4 չուպաթ 95 3—1

Տուխան ֆապրիգաճըլարընա ճանիպը խազինէտէն պէյ ու ֆիրուխթ օլունան պանտրօլլար, ֆապրիգալէրտէ պուլունան մէմուրլարըն նէզարէթ վէ մուհաֆազալարը ալթընտա պուլունտըրըլտըղընտան, պունլարտան մաատա ֆապրիգաթօրլարըն խանէ վէ ֆապրիգալարընտա վէ եախօտ տուխան ֆապրիգաթօրը օլմայան պիր չախս եէտինտէ պանտրօլ պուլունտուղու թագտիրտէ, պու մագուլէլէր հագ գըլարընտա նիզամէն մուայէն օլան ճէզա իլէ պէրապէր, գանունէն տախի լազըմ կէլէն մուամէլէսին իճրասը մուգտէրէր խուսուսի մալիւմ օլմագ իւզրէ, Բուսումը Սիթթէ իտարէսի թարաֆընտան իլան օլունուր.

Տէրսաատէթ 6 չուպաթ 1880.

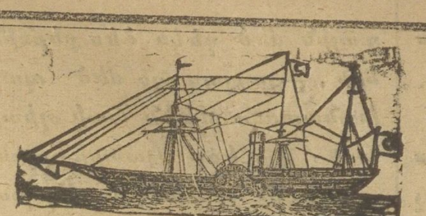

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ ՎԱՓՕՐԼԱՐԸՆԸՆ

ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹԼԷՐԻ

Իշպու 1880 սէնէսի Քանունուսանի աիընըն Եիրմի սէքիզինճի կիւնիւնտէն իպթիտաէն.

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

ՆԷՎՄԻՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Ատալարտան տողրուճա Քէօփրիւյէ

Սը. Տք.

2 15 Պ. Ատատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը:

2 30 Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլ, Գընալը:

Քէօփրիւտէն Ատալար ճանիպինէ

Սը. Տք.

9 30 Գընալը, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք:

10 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա:

ՊԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարտան Քէօփրիւյէ

Սը. Տք

2 30 Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը

8 Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ Գընալը,

Քէօփրիւտէն Ատալարա

Սը. Տք.

4 15 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ

9 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք

ՊԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

ՆԷՎՄԻՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ		ՊԱԶԱՐ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ	
Քէօփրիւտէն	Գատըքէօյտէն	Քէօփրիւտէն	Գատըքէօյտէն
Սը. Տք.	Սը. Տք.	Սը. Տք.	Սը. Տք.
2 15	2 15	2 30	2 30
3	3	3 30	3 30
3 45	3 45	4 30	4 30
4 30	4 30	5 30	5 30
5 30	5 30	9	9
8 30	8 30	10	10
9 30	9 30	11	11
10 30	10 30	12	12
11 15	11 15		
12	11 45		

Իսքումի Թազտիրտէ պազը սէֆէրլէր Հայտար բաշյա օղրայաճագ:

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Իշպու չէնպէլէրի կիւնլէրինտէ Գատըքէօյ

ՆԷՎՄԻՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Հայտար փաշատան

Սը. Տք.		Գէօքի Նօ.
4 15	Գաթար իչին	1
8	Գաթար իչին	3
11 10	Գաթար իչին	5

Քէօփրիւտէն

Սը. Տք.		Գէօքի Նօ.
2 30	Գաթար իչին	2
7 30	Գաթար իչին	4
10 30	Գաթար իչին	6

ՄԱԳՐԻՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

ՊԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆՏԷՆ ՄԱԱՏԱ

Մագրիքէօյտէն Քէօփրիւյէ

Սը. Տք.

2 15 Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու

Սը. Տք. Աքշամ

10 45 Գումգաբու, Սամաթիա Մագրիքէօյ,

ՊԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Սը. Տք. Սապահ

2 15 Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու

Սը. Տք. Աքշամ

10 45 Գումգաբու Սամաթիա, Մագրիքէօյ,

ԻԽԹԱՐԱԹ

Քէօփրիւ վէ իսկէլէ մէմուրլարի այնէն պիլէթ ալըպ պիլէթ էէրինէ պարա ալըգ իլէմէլէրի քաթիյէն մէմնու տըր, միւթէճաավիզլէրի պէր մուճիպի թալիմաթ չէտիտէն մէսուլ տըր, պինաէն ալէյհ վափօրա բաքիպ օլան զէվաթ հէնկեամը բահտէ պիլէթլէրինի ախզ իթմէլէրի միւթէնպէհ տըր: Իշպու իխթարէ մուվաֆագաթ իթմէյուպ տէ իսկէլէյէ չըգըլաճագ էհասիէ պիլէթ ալընաճագ օլունուր իսէ, պիլա իսթիսնա պիրինճի մէվգի եօլճուսու ատտ օլունուպ, եագըճը Թարաֆընտան պիրինճի մէվգիի մախսուս օլան պիլէթ վէրիլէճէկի իլան օլունուր:

Անճաղ Քէօփրիւտէն սաաթ 10 45տէ Ատալարա վէ սաաթ 10 40 վէ 11 20 վէ 11 45տէ Գատըքէօյինէ հարաքէթ իտէն վափօրլարա ճիրմիւ պէօյիւք վէ եօլճուլարը իզաճ իտէր տէրինճէտէ օլան եւք վէ էշեա գաբուլ օլունմայաճագ տըր:

ՏՕԳԹՕՐ

ՏԱՏԸՐԵԱՆ

Տօգթօրը մումաիլէյհ՝ Թարլա պաշը ճատտէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու հալտէ, պու քէրրէ Ցօյնան Բօկեճրան քիլիսէսի ճատտէսի վէ Թարլա պաշը քէօշէսինտէքի Համակամ-Ընկերութիւնու գազինօսունուն գարշըսընտաքի 31 նումէրօլու խանէյէ նագըլ մէքեան իլէտիյինի բագըպէթլու միւշթէրիլէրինէ իլան իտէր.

Մումաիլէյհ տօգթօր հէր բէնշէնպիհ վէ բազար կիւնլէրի սապահտան աքշամա գատար վէ սայիր կիւնլէր աքշամ սաապահ մէզքիւր խանէտէ խասթալարը գապուլ իտէճէյի կիպի, բէնշէնպիհ կիւնլէրի տախի ֆագըրլարը մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր.

Տօգթօր Տատըրեան էֆէնտի հէր տիւրլիւ խասթալըղա պագտըղը կիպի վէ լավթալըգ վէ գատըն խասթալըգլէրինի տախի թէտավի էյլէր:

Սահիպի իմթիյազ

ԱՆՏՕՆ ՕԱԳԻԱԵԱՆ

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ	100,000,000 ֆրանգ.
Իտա օլունան	50,000,000 »
Իհթիյաթ սանտըղընտա մէվճուտ	24,176,288 » 29 սանթիմ

ՄԱԳԱԶԱԼԱՐԸ

ԼԻՕՆ	Ս. ՊԷԹՐԷՍՊՕՐԿ
ՊԱՐԻՍ	ՄԱՏՐԻՏ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ԺԸՆԷՎ
ԼՕՆՏՐԱ	ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ
ՎԻԷՆՆԱ	ՄԸՍԸՐ

վէ սայիր պիր չօգ պէլտէլէրտէ.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէր ուհտէ իտէր:

Էսհամ ուզէրինէ, իգրազ իտէր. (ավանս վէրիր):

Էսհամ բէհին ալարագ հիսապը ճարի աչար:

Ֆրանսայա վէ սայիր էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր:

Համիլինէ իտա օլունմագ իւզրէ իթիմատնամէլէր վէրիր:

Պօրսա իշլէրի իչիւն վէրիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր:

Էսհամ հըֆզ իտէր:

Թէտիյէ օլան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգաւէլէտէ չէրայիթի մալիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր:

Անատօլըտաքի մաղազա (խարէսի). — Ն°. 10 Մէրթէպանի սօգաղը. — Եագուպ խան Ղալաթասա:

ՍԲԱՆԵԱ ՇԱՐԱՊԸ

ՕՐՄՕՐԻՄ ՏԷՔՕԶԻՐՕՍԱՐ

ԳԱԼԱԹԱՏԱ ԳՕՒՐՇՈՒՆԼՈՒ ԽԱՆ 6 ՎԷ 34 ՆՈՒՄԷՐՕԼՈՒ

Մ. ՖԷՐՆԱՆՏԷԶ ԿՐԱՕՒ

ՄԱՂԱԶԱՍԸՆՏԱ

Սիյահ վէ պէյազ ՍՕՒՖՐԱ ՇԱՐԱՊԸ օգգասը $3^1/_2$ ղրուշա սըմ ագչէ, վէ չիշէ իլէ ՃԻՆՍԻ ԱԼԱ վէ սարը Քսէրէս, Մատէրա, Մալակա, Բրիօրաթօ, Բօրթօ վէ Ալիգանթէ չարապլարը էհվէն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ օլունուր:

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզքիւր գասալար տիւնեանըն հէր թարաֆընտա քեապի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ սաղլամ օլտուգլարը վէ աթէշտէ եանմազլար:

Խըրսըզ վէ աթէշէ գարշը Թէէմին ճիհէթիյլէ, Նասըլ քի Սթամպօլտա, էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գասալարըն էմսալի եօգ տըր:

Աճէնթ,
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻՅԼ

Չէյլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գասա սաթըն ալմագտան էվվէլ մաղազալարընտա կէթիրիպ գասաարը կէօզտէն կէչիրէրկ, չէհատէթնամէսինի վէ էվրագը սայիրէյի օգումալարը իչիւն էհալիյէ րէճա իտէր:

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Գէօրգ պէյ խանը.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՓԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 17 փետր.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	98- 3/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	10- 13/16
» » գաբանտը	10- 1/4
Իսթիգրազ 65	12- 3/4
» 69	12- 1/2
» 71	68- 1/4
» 72	19- 1/32
» 73	11- 1/8
Օսմանլը պանգասը	11- 3/4
Մըսըր տույունու մուհթա հըտէ	57- 3/8
» իմթիյազլը	88- 1/8
Բուսիա իսթիգրազը	87- 3/4
Գամպիօ Բարիզ 6 այ վատէ	-

Փարիզ, 17 փետր.

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	83-72 1/2
» » 5 գօնսօլիտ	116 47 1/2
Օսմ. էսհամը աչըլտը	10-75
» » գաբանտը	10-85
Իսթիգրազ 65 ֆր.	62 50
» 69	63-75
» 73	56-25
Մըսըր ֆօնտ. մուհթա հըտէ	291-25
Գրէտի Լիօնէ	931-25
Օսմանլը պանգասը	54 -75
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	39-75
Իթալիա էսհամը	81-35
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-19

Վիէննա, 17 փետր.

Աճիօ ֆիօրին	-
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	18 50

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	11-28
Գու սապահ աչըլտը	11-26
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	61-
» 65 » 6 % ֆ.	61-50
» 69 (Բէնար) 6	61-50
» 72 (Գօն տիւ Թրէզօր)	18-75
» 73 6 % ֆ.	53 50
Բումէլի շըմէնտըֆէր 3	39-25
Ագճէ Փայիմի	9-
Շըբօր Ղըշ	20-
Հավալէսիղ »	20-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-35
Օթօմպօլ պանգասը	6-10
Օօսիէթէ ժէնէրալ	4- 8
Թրամվայ	3-40

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղշ. ֆր
Գէյազ մէճիտիյէ Ֆարգը	107 35
Մէթալիք »	120-20
Պէշլիք »	120-10
Գաղըր »	450-
Գայմէ »	760-
Ինկիլիզ լիրասը	110-06
Ֆրանսըզ ալթընը	87-28
Ֆօլ	90-10
Գրիմիզ ալթընը	51-50
Գարպօն գայմէսի	8-43